

NGAY TAY

ng
đồ
ng
là
Th
hà
vĩ
lũ
tr

F
m
m
n
ph

NĂM THỨ TƯ - THỨ
BẢY 14 OCTOBRE 1939.
SỐ 183 - GIÁ 0\$10.
TÒA SOẠN VÀ TRỊ SỰ:
80, ĐƯỜNG QUAN-
THÀNH - GIẤY NÓI 874

THU VIÊN
TRUNG ƯƠNG
C
563

C.H.P.

LÝ TOÉT — Này sa-mạc cho lão nghe mày...

.....

LU'ÔNG NGHỊ BỔ THẬN LE HUY PHÁCH

Trong số 100 người đàn ông, ở thế kỷ này, thì có đến 90 người có các bệnh ở thận. Bại thận: đau lưng, mờ mắt, ù tai, rức đầu, tiểu tiện vàng, tinh khí loãng... Hoặc sinh ra mộng-tinh, di-tinh, hoạt tinh, liệt dương... Hoặc những người vì thú dâm mà sinh ra tức ngực, hay đánh trống ngực, di-tinh, mộng tinh... Hoặc những người sau khi khỏi bệnh phong tình vì uống phải nhiều thứ thuốc công phạt làm hại thận khí mà sinh ra đau lưng như bể, ù tai, chảy nước mắt, hoa mắt, rụng tóc, vớt qui đầu... Có các bệnh kể trên đều dùng « Lương nghị bổ thận » số 20 của Lê-huy-Phách các bệnh khỏi hết - sinh khí cố tinh, khỏi bại thận, khỏi di tinh, khỏi mộng tinh, khỏi hoạt tinh, khỏi bệnh liệt dương, chắc như vậy!

Lương nghị bổ thận số 20 của Lê-huy-Phách là một thứ thuốc bổ thận hay nhất ở xứ này. Giá 1p 00 một hộp.

Đàn bà bắt điều kinh

Dùng thuốc Lê huy Phách hay nhất

ĐIỀU KINH CHỦNG NGỌC số 80 giá 1p 50. Các bà có bệnh bắt điều kinh, khi lên tháng, khi xuống tháng, huyết ra tím đen, có khi ra khi hư nữa. Trong người bần thần mỏi mệt, kém ăn, ít ngủ, hoa mắt, ù tai, đau bụng khi hành kinh... dùng thuốc Điều kinh chủng ngọc số 80 của Lê-huy-Phách, kinh nguyệt điều hòa, tốt cho sự sinh dục, mau có thai nghén.

ĐIỀU KINH BỔ HUYẾT số 21 giá 1p 00 - Các cô kinh hành sai hẹn, tháng có, tháng không, da vàng, quầng mắt thâm, người nhọc mệt, dùng Điều kinh bổ huyết số 21 giá 1p.00, kinh hành đúng hạn, da dễ hồng hào, khỏe mạnh luôn luôn, tăng thêm vẻ đẹp.

Thanh niên cứu khổ hoàn

Trị tận gốc các bệnh Lậu!

Một thứ thuốc lậu hoàn toàn linh nghiệm, hay hơn hết thảy các thứ thuốc Tây, Tàu, Ta, đã có bán từ xưa ở xứ này. Thuốc này có đặc tính chữa các bệnh Lậu: không cứ là kinh niên hay mới mắc, tức buốt hay ra mủ, bệnh Lậu phải lại hay phải nhiều lần, bệnh Lậu có nhiều biến chứng nguy hiểm, bệnh Lậu ở đàn ông, đàn bà hay đàn bà có thai đều dùng Thanh Niên Cứu Khổ Hoàn số 70, giá 1p20, dùng được nhiều ngày, khỏi tuyệt nọc các bệnh Lậu. Thứ thuốc Thanh niên cứu khổ hoàn này hiệu nghiệm phi thường. Các ngài hãy hỏi những người đã dùng qua rồi sẽ biết.

Nhà thuốc LE HUY PHÁCH

19 Boulevard Gia-Long (phố Hàng Giò) - Hanoi

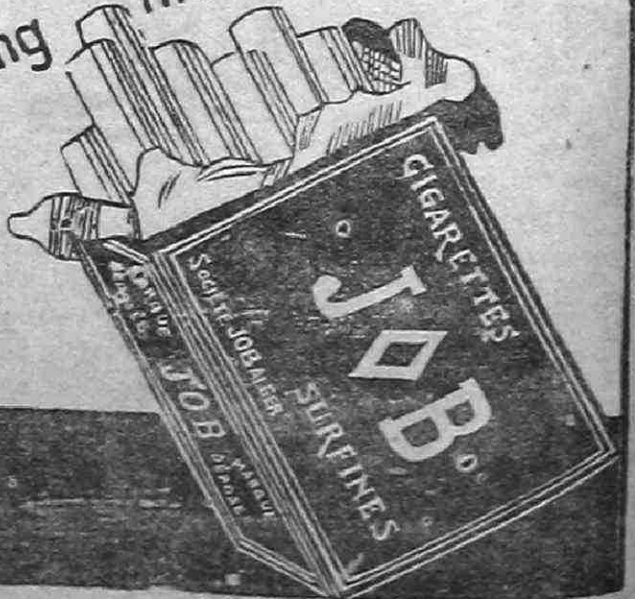
Khắp các tỉnh: Trung, Nam, Bắc, Ai-lao, Cao-mên đều có đại-lý bán đủ các thứ thuốc của nhà thuốc Lê-huy-Phách

0,12 \$
0,01 \$
0,07 \$
0,005 \$

0,12 \$
0,01 \$
0,07 \$
0,005 \$

0,12 \$
0,01 \$
0,07 \$
0,005 \$

TUYÊN BUON TẠI
XU' AN - DÊ - RI

Quần áo dệt CÉCÉ có đủ các hạng

Chemisette — Maillot de bain — Pull'over,
Gilet croisé — Gilet dame — Blouson.
Veston — Slip — Mi-bas sport — Bas
Scout — Chandail — Combinaison enfant.

Mua buôn, xin hỏi hàng dệt

Cu Chung

100, Rue du Coton
HANOI

CON CHIM

PHÒNG TÍCH

THUỐC HAY NỔI TIẾNG KHẮP ĐÔNG-DƯƠNG
GIẤY KHEN RẤT NHIỀU, CẢM ƠN THẬT LẮM

Khi đầy hơi, khi tức ngực, chán cơm, không biết đói, ăn chậm tiêu, bụng vỡ bình bịch. Khi ăn uống rồi thì bay ợ (ợ hơi hoặc ợ chua). Thường khi tức bụng khó chịu, khi đau bụng nổi bần, khi đau lưng, đau ran trên vai. Người thường mỗi một, buổi bả chân tay, bị lâu năm sắc da vàng, da bụng đầy. Còn nhiều chứng không kể hết.

Liều một hộp uống 0p.25

Liều hai hộp uống 0p.45.

VU-DINH-TAN Ấn tử kim tiền năm 1926 — 178 bis Lachtray, Haiphong
Đại-lý phát hành toàn tỉnh HANOI: AN-HÀ 13 Hàng Mã (Cairol) — Hanoi
Đại-lý: hát bán khắp Đông-dương: NAM-TÂN 100 phố Bonnal — Haiphong
Có hình 100 Đại-lý khắp Hanoi và khắp các tỉnh Trung,
Nam, Bắc-kỳ, Cao-Mên và Lào có treo cái biển tròn

NÓI BANG MẮT

... dùng sáp ARCANCIL chế theo cách tối tân, không có thứ cốt-mê-tích nào sánh kịp. Dùng sáp ARCANCIL, mắt nhìn có vẻ đĩnh đạc, khả ái, mà đăm đả, có duyên cảm người sâu xa. ARCANCIL là một thứ sáp đánh dề, bền dử lâu, tha hồ cười, khóc, khô; ngại gì và không làm cay mắt. ARCANCIL có 9 màu tối lẫn và một thứ « AR-ANCIL - INCOLORE » nuôi lòng mí, làm cho giải được về thiên nhiên. Bán quảng cáo khắp mọi nơi trong ba tháng: một hộp giá là 0p.60. Hàng lịch sự, có gương và bàn chải: 1p.80 một hộp.

Đại-lý độc quyền khắp Đông-Dương:

COMPTOIR COMMERCIAL 59, phố Hàng Gai — HANOI
HAIPHONG: Có bán ở hiệu ĐÔNG-QUANG 48, Bd. Amiral Courbet

Vì trùng nào nguy hiểm nhất?

Bệnh Lậu, Giang-Mai, Hạ-Cam đều có những giống trùng rất độc, làm hại thể chất (Mộng, di-linh, đau lưng, đau xương, rứt gân, Lở loét, v. v...) và nguy cả tinh thần) Nọc độc làm di lụy đến đời giồng. Chỉ có:

ĐỨC - THỌ - ĐƯỜNG

131, ROUTE DE HUÉ - HANOI

Từ phương pháp chữa bệnh cho đến cách chế thuốc là cam đoan chữa được khỏi rứt nọc. Thuốc lậu 0p.60, Giang-mai 0p.70, Hạ cam 0p.30 một hộp, uống một ngày.

Có đại lý ở các tỉnh,

Mách giúp

MỖI GIA ĐÌNH NÊN ĐỀ Ý! KHI HỮU SỰ KHÓI RỐI TRÁI!

Mùa hạ năm nay khi trời rất nóng bức, bệnh « Cúm nhiệt » phát sinh rất mãnh liệt, hiện đã làm cho lắm người thiệt mạng rồi. Vậy trong gia-đình, nếu có người bị bệnh « Cúm nhiệt » sinh hôn mê, lâm liệch, Ban, Trát, nhức đầu v.v..., hãy nhớ tìm cho được thuốc « BÁC-ÁI TRẦN CHÂU TÂN » thổi bệnh trong 15 phút, lành bệnh trong 48 giờ, không nói ngoa.

Nhà hảo tâm muốn cứu giúp đồng bào lao khổ về bệnh « Đau mắt » nên gửi thư và 3 cái cờ dán thơ, chúng tôi sẽ gửi tặng thuốc « Nhân dược » trị độ 50 bệnh nhưn.

BÁC - AI

100 Bd Tổng-độc-phương — CHOLON

Ông y sỹ Nguyễn-hồng-Châu ở Mỹ-luong Nam-kỳ, viết thư cho chúng tôi hay...

Ông có một bà chị sanh đẻ rất khó mỗi lần sanh thì cả nhà phải lo sợ. Ông đã dùng hết tài lực để trị cho chị nhưng rốt cuộc ông phải chịu bó tay, ngờ là chị ông mắc phải chứng bệnh nan y.

Lần này chị ông có thai, ông mua thuốc Dưỡng-thai, hiệu Nhành-Mai cho chị ông dùng. Kết quả ba hộp Dưỡng-thai, làm cho ông lạ lùng. Nó đem cho gia đình ông biết bao nhiêu sự vui mừng, vì lần này chị ông sanh mau lẹ, dễ dàng một cách không ngờ. Không kịp kêu xe chở đi nhà thương thì người chị đã sanh rồi, không đau đớn rên la như mấy lần trước. Ông mừng quá viết thư khen tặng thuốc Dưỡng-thai hiệu Nhành-mai.

Thuốc Dưỡng-thai có bán khắp nơi, giá 1p.00 một hộp.

Hay tuyệt trần

Ông Đoàn-vào-Huân chủ hãng buôn Cao-nghia, một đại thương gia ở tại Qui-nhon, có viết cho chúng tôi một bức thư, tôi xin đăng nguyên văn như dưới đây:

Thưa ngài,
Tôi xin tin ngài rõ ràng thứ hoặc trị Bạch-đái và Tử-cung hiệu Nhành-Mai của ngài, hay tuyệt trần, vì vợ tôi đau bình ấy đến nay hơn một năm, uống đủ thứ thuốc, mà không thấy lành nay chỉ dùng hai ve thuốc Bạch-đái hiệu Nhành-Mai, đã thấy mười phần nhẹ đến chín, nhưng tiếc vì hôm trước ngài chỉ gửi ra bán cho tôi có hai ve, nên không có dùng tiếp. Vậy xin ngài làm ơn gửi gấp ra cho tôi theo lối lãnh hóa giao ngân:

5 hộp Bạch-đái và Tử-cung hiệu Nhành-Mai.

Kính chúc ngài và quý quyền vạn an.

Signed:

Đoàn-vào-Ban

T. B. — Thuốc Bạch-đái hiệu Nhành-Mai mỗi hộp giá 0p.40.

CHI NHÁNH PHÁT HÀNH NHÀ THUỐC

Nhành - Mai

Tonkin — 11, Rue des Caisses — Hanoi

ĐẠI-LY: Haiphong: Mai-linh, Văn-tân, Quảng-vạn-Thành Paul Doumer. Hà-Đông: Nguyễn-vân-Hiền 27 Bd République. Khám-Thiên: Đức-Thịnh. Việt-tri: Vạn-Lợi, Mỹ-Lợi, Đức-sinh-Thành, Đức-thái-Thành rue Việt-Lợi. Laokay: Quảng-đức-Xương 47 Cam-đường (Cốc-lưu). Sơn-tây: Nguyễn Tuệ 12 Amiral Courbet. Tong: Đại Chương en face du Marché Son-lộc... Khắp Đông-Pháp đâu đâu cũng có bán ở nơi nào cheo biển Nhành-Mai.

Rõ sọc, lồi lùm, lang, son, vết thâm sửa hết bằng điện hay thuốc 2p.00, 3p.00 mỗi hộp.

Răng trắng, vú nở tròn đẹp mãi, da trắng mịn tươi, thân thể đều đặn, uốn lóc, ruộm lóc, bằng điện rất đẹp.

Massage électrique soa nắn điện

Làm cho da tươi, di năng không bất đen, dành kem phấn nhiều không hư hại da, không sinh ra tàn nhang giâm má, mụn sần trên mặt được, da không khô bạc, lỗ chân lông không doãng, nhỏ trắng đẹp da. Soa nắn điện ích lợi cho da nhiều lắm. Giá từ 2p.00 trở lên.

Mlle Etienne Hà chuyên-nghiệp khoa trang điểm, Mỹ và Anh giúp các bạn rất vừa ý.

— CHỈ DÙNG LÀM ĐẸP — Cách trang điểm, cách chọn màu phấn cho hợp, thoa cho mịn, và cách tự ý làm massage (soa nắn) lấy cho người thêm đẹp theo lối Mỹ, soa nắn mặt và người. Giúp cho da đẹp và thân thể son sấn sinh tươi, v. v...

MIY - VIEN AMY

FONDÉE EN 1896

26, Phố Hàng Than — Hanoi

Viện sửa đẹp người bằng điện và thuốc khai-trương trước nhất tại xứ Đông-pháp

CÁC MÁY ĐIỆN ÁU MỸ TỎ SỬA CHÂN TAY, MẶT MINH (corps), VÚ CHO ĐẸP HOÀN TOÀN. GIÁ RẺ
SOINS DE BEAUTÉ ANGLAIS & AMÉRICAINS
Massage, Maquillage & Manucure Modernes Élégants

CƯỜI SỐ

Bác-giang — Tên Nghi làm nghề thiện lợn, nghi bố ghẹo vợ mình, dè phăng ngay bố ra thiện. Bị án khổ sai chung thân, anh ta hỏi, nghi: nếu biết việc soay thế này, hẳn thiện ngay bố từ trước khi sinh hẳn, thì đâu có cái sự hẳn thiện bố ngày nay.

Hải-dương — Lý-Trưởng Thuận ở Vĩnh-bảo không được làng cho ăn thêm sùi thịt phần — vì ông lý chưa khao. Giận thân lấy bát đập vào đầu nằm lăn ra để ăn vạ vậy.

Hanoi — Tân và Ninh, hai tên đại bịp, giả làm Tây bịp một người Tàu, rồi lại giả làm Tàu để bịp một người Tây. Bịp được cả. Lúc bị bắt, hai tên ấy nhất định giả là không phải chúng, nhưng người bắt chúng không phải thám tử giả, nên chúng vẫn bị bắt thật như thường.

Hanoi — Một cô đầu già 80 tuổi kiện người coi đèn Cà Công thờ Tô-sư có Đầu đã giận đến đi nơi khác. Bị đòi hỏi, người thủ tự khai: cô đầu phải khám vệ sinh là vì nhà thờ Tô động. Động vì không được sạch sẽ. Cất đèn lại chỗ khác vệ sinh hơn, chắc cô đầu không bị sờ vệ sinh soi mói nữa.

của Tô Tứ

Người

Chiến tranh đù các mặt

Từ ngày có chiến tranh, lẽ tự nhiên là ở các mặt trận, quân Đức một bên, quân Pháp, Anh, Ba lan một bên, đã có những trận kịch liệt, súng nổ không ngớt, người chết như rạ.

Nhưng không phải chỉ có những cuộc đại chiến ấy là kịch liệt.

Có những cuộc chiến đấu khác kín đáo hơn, nhưng kịch liệt cũng không kém. Thứ nhất là những cuộc chiến đấu của số đo thám hai bên: âm thầm,

lặng lẽ, nhưng rất là ghê gớm. Những tay gián điệp thì nhao trở tài, cò trộm lấy những điều bí mật về quân cơ của bên địch. Rồi đến chiến tranh về tuyên truyền. Nào Anh ném hàng triệu truyền đơn xuống địa phận Đức, nào Đức dùng vô tuyến điện nói tiếng Anh cho người Anh nghe để làm ngã lòng dân bên đối phương, nào cả hai bên phái người đi du thuyết ở các nước trung lập để mong họ về phe mình. Lại còn cuộc chiến tranh về kinh tế: hai bên đều mưu kiếm đủ nguyên liệu cho mình và chặn đường lấy nguyên liệu của bên địch.

Bấy nhiêu cuộc chiến đấu ảnh hưởng rất lớn, nhưng rất lặng lẽ.

Trái lại, có lối chiến đấu mới, âm ỹ hơn nhiều: đó là những cuộc đấu khẩu. Họ hít hờ hét ở nghị viện Đức sau khi đã nuốt trôi Ba-lan; ông ta hùng hổ đòi lấy hòa bình và nhan tiện đòi lấy cả thuộc địa nữa.

Các lối chiến đấu khác thì không nói làm gì, chứ lối chiến đấu này thì dân An-nam ta có thể đương được. Nhất là các bà làm mớm làm miệng thì có thể cầm đầu trong đạo quân cầm tù ấy được.

Tôn cô

Ở một làng kia, đầy những thuần phong mỹ tục, trong tinh Đông, gần đây có việc làng.

Có việc làng, nghĩa là có tế đình, có cờ có trống, có áo thụng mới lấy trong hòm ra, còn nguyên nếp trên bộ quần áo của cụ lý, ông xã, có những cuộc vác chén gỗ, vác mâm bông đi riêu trước ban thờ thần hoàng, và điều cần nhất, có xôi thịt và rượu.

Chén chén xong, theo một cái phong tục đẹp đẽ đệ nhất, và cổ cũng đệ nhất, các cụ bàn đến việc chia phần.

Việc quan trọng, vì là sự biểu hiện cho linh hồn tổ tiên, như quốc hồn và quốc túy vậy.

Mà cũng là việc lời thôi.

Nguyên lý trưởng làng ấy mới ra làm việc và chưa khao vọng gì. Đó là một cái tội lớn đối với nguồn mỹ tục và nhất là đối với dạ dày của các ông làng. Vì vậy nên dân làng bàn tán hàng hai, nhất quyết không tha được cái tội tày trời ấy, và định cất phần biểu hành văn, là phần biểu thêm riêng cho lý trưởng.

Lý Thuấn, ông Lý bị cất mất phần. Lấy thế làm uất ức và xấu hổ. Thôi còn gì là thể diện một ông Lý, ông ta nghĩ thế. Ông lý phải là một ông lý, nghĩa là phải gãi tai trước mặt quan, sợ sợ hãi hãi, bầm hăm bao báo, nhưng lại phải có phần biểu riêng, được ngồi chiếu trên và đánh chén bít tỉ. Nay mất một cái quyền hạn của

minh đi, khi nào lại chịu được. Lý Thuấn tức quá, bèn gây sự cãi vã và sấn vào dân lý trưởng cụ Nguyễn-vân-Lai mà lý Thuấn cho là tay địch thù. Nhưng lý Thuấn bị cản không đánh được. Tức thì giờ mưu kế cổ ra, vợ lấy bát đập vào trán cho máu chảy be be rồi nằm ăn vạ. Nhưng đó là theo lời phe lý trưởng cụ, chứ lý Thuấn thì nhất định cãi rằng bọn này danh minh bị thương.

Đầu sao, cũng là một cuộc chiến đấu kịch liệt, mà các báo thông tin ở đây cho là một cuộc đại chiến.

TAI RAP MAJESTIC

9 giờ sáng chủ nhật 15 Octobre 1939

BUỔI CHIẾU BÓNG ĐẶC BIỆT
GIÚP QUỸ ĐOÀN ANH SÁNG

SYMPHONIE INACHEVÉE

Một phim mà ai nấy bằng ao ước được xem lại, nhất là nay lại là một phim mới nói tiếng Pháp, chứ không phải thịch chữ như trước.

GIÁ HƠN NGÀY THƯỜNG TỪ 20 ĐẾN 115%, LẠI

CÒN BIỂU TỪ 1 ĐẾN 3 VÉ TOMBOLA ANH SÁNG

Chỉ còn rất ít vé, các ngài cần mua ngay kẻo hết.

Đoàn-sở Anh Sáng số 28 phố Richard và các người vào quảng cáo đồng đường đều có bán.

va việc

Và là một cuộc đại chiến rất có ý nghĩa. Vì lý Thuận cũng như phe phản đối, đánh nhau cũng đều vì một nguyên tắc: bảo tồn lấy cổ tục, nghĩa là những di hươg của đời cổ sơ: lý Thuận bênh vực lấy việc biểu phần hành văn, bọn lý Lai bênh vực cho việc khao vọng, ăn cũng là cả mẹ một lứa cả, cũng đáng ghi tên vào công trang vào bia đá... hay bia miệng bết.

Tin tức... mình

Kể lúc này thật là cũng lắm tin tức... mình.

Đối với Đức thì tin tức... mình lại là việc Nga vào chiếm mất một phần ba nước Ba-lan và bắt những nước ở ven bờ Baltique phải phụ thuộc mình.

Đây là trên trường quốc tế.

Trong nước cũng lắm tin tức... mình như vậy.

Thi dụ như đối với ông phó viện trưởng Nguyễn văn Lộ,

cái tin ông bị mất chức phó viện trưởng vì đã bị can án.

Hay là đối với người hiền kỳ, cái tin ông Tham Lam được cử thay một viên chánh lục lộ người Pháp ở Thái bình. Ai đời có cái tên là Lam lại đi làm tham biên bao giờ!

Song còn nhiều tin không biết nên lấy làm tức mình hay là lấy làm vui. Thi dụ như tin sắp sửa đặt ra một hội đồng để xét và định giá cho thuê nhà. Tin ấy, tức mình vì nó ra hơi chậm, lúc gia nhà đã bắt đầu hạ, nhưng mừng thì cũng còn có thể mừng, vì chậm mà có còn hơn là không. Cho nên, nghe tin này, những người đi ở thuê đành khỏa nửa miệng và cười nửa miệng như thế này:

hội đồng ấy đi.

Và cười lo hơn nữa, khi được tin rằng ông trưởng ban và nhiều hội viên của Hội đồng xét giá thực phẩm

ngộ ý muốn bãi

Hoàng-Đạo

NHỮNG VIỆC CHÍNH TRONG

TUẦN LỄ

Âu châu chiến tranh — Trước nghị viện Đức Hitler đã đề nghị tài giùm binh bị và lập một hội nghị quốc tế để giải quyết các vấn đề, song yêu cầu liệt quốc phải nhận việc hành động của mình ở Đông và Trung Âu. Ông đòi khôi phục lại nước Ba-lan bằng cách để cho hai nước Đức Nga tự giải quyết lấy vấn đề ấy và ngoài việc đòi lại các thuộc địa, ông không yêu sách gì thêm nữa.

Theo dự luận, Anh-Pháp khó lòng nhận được lời đề nghị giảng hòa của Đức, song cũng để ý xem xét cẩn thận.

Nga và Thổ-nhĩ-kỳ đương điều đình lập một hiệp ước nhưng việc tiến hành rất khó khăn vì hiện Thổ đương thân thiện với Pháp-Anh.

Tình hình Nhật, Đức thêm khó khăn, đại sứ ở Đức phải gọi về nước. Nhật tuyên bố không thi hành hiệp ước bất cộng nữa.

Trên mặt trận Pháp-Đức, tới nay chưa có trận nào lớn vì Đức vẫn giữ thế thủ. Tình thế này bất lợi cho Đức nên Đức đang sửa soạn một cuộc công kích lớn.

Trung Nhật chiến tranh — Nhật nói đã lấy được Trung Sơn là thị trấn của huyện Trung-sơn ở tỉnh Quảng-châu. Trái lại Tàu lấy lại được nhiều nơi trọng yếu ở phía bắc Hồ-nam. Trong tình này Nhật phải chống với 42 sư đoàn quân Tàu, song 14 sư đoàn đã bị tử giết (Tin Nhật).

Tướng giới Thạch đã nhận chức tỉnh trưởng tỉnh Tứ Xuyên thay cho nguyên tỉnh trưởng tỉnh này ra đầu quân.

Có tin đồn Nga yêu cầu đặt tổng đại doanh cộng sản Tàu ở Vân nam, song Tàu cải chính tin này.

Anh và Nhật định sắp mở lại cuộc đàm

phán về việc Thiên-Tân. Người ta mong cuộc đàm phán này chỉ ở trong phạm vi khu vực địa phương, chứ không có những điều yêu cầu tức bách về nhiều vấn đề như trước nữa.

Viện dân biểu Bắc-kỳ năm nay không bầu lại ban trị sự.

Ông phó viện trưởng Nguyễn văn Lộ bị một thông tù án treo vì bị ông Hà cầm kỷ kiện về tội ăn cắp sổ sách và định tống tiền nên đã bị bãi chức nghị viên.

Hội đồng định giá thuê nhà sắp thành lập. Hội sẽ định thế lệ về giá tiền thuê nhà trong lúc tình thế khó khăn này.

Một ban giúp đỡ binh lính sẽ lập ở Hà-nội và khắp các tỉnh Bắc-kỳ, tại tòa sứ, để thu nhận tặng vật của mọi người bất cứ Pháp Nam hay ngoại quốc. Tiền hoặc đồ dùng nhận được sẽ giúp binh lính Pháp, Nam ngoài mặt trận hay gia đình các binh lính.

8 triệu đồng giấy 1, 2 và 5 hào, đã phát hành để dân tiêu trong lúc khan hào. Giấy bạc nhỏ này chỉ tiêu trong thời kỳ Âu châu có chiến tranh, sau khi đình chiến trong một năm, giấy ấy sẽ phải thu về hết.

Những hàng hóa Đức gửi sang Đông-dương, đều bị chính phủ tịch thu song về những hàng hóa đã trả tiền rồi thì người mua được chính phủ hoàn tiền lại.

Các binh lính tòng ngũ ở thuộc địa hoặc ở Pháp đều được gửi thư không phải dán tem. (Lời báo cáo của sở Bun điện).

(Xem tiếp trang 16)

L. T. bảo con — Từ rầy tao cấm mày không được nói ngang nghe chưa?

CON L. T. — Thế bố thử nói đọc cho con nghe xem nào.

CÂU CHUYỆN

Hàng tuần

SAU mấy tháng rục rịch có cuộc Âu chiến và sau một tháng chiến tranh, ta có thể tóm tắt tình hình Âu-châu trong thời gần đây như sau này:

Hai nước Anh, Pháp nhìn thấy rõ cái chí thôn tính đế bá chủ Âu-châu của Hitler, bèn kết liên với các nước dân chủ để đối phó lại. Một khối dân chủ sẽ thành lập, trong đó có Anh, Pháp, Nga và Thổ, và sẽ đương đầu với khối độc tài Đức, Ý.

Nhưng Nga lại nhìn tương lai bằng một con mắt khác, bằng một con mắt ngờ vực.

Sau nữa Nga biết nếu đi với phe Anh, Pháp thì Đức chẳng dám khởi sự vì sợ bị chết chệt giữa hai sức mạnh. Và nếu thế thì chiến tranh sẽ không xảy ra. Nga liền vờ vào cánh với Đức, ký hiệp ước bất xâm phạm với Đức. Quả nhiên Đức đem quân đánh phá Ba-lan, và chống cự với Anh, Pháp.

Thấy các nước đã trúng kế mình, Nga sửa soạn binh khí sẵn sàng, không phải để giúp Đức, — chớ khi nào Nga lại đại thế — nhưng để thừa cơ mở mang thế lực.

Chẳng thế mà sau có hơn một tháng chiến tranh, Nga đã chiếm — chiếm mà không hao tổn gì mấy — một phần ba Ba-lan, lại sắp xích hóa — nghĩa là hầu như chiếm hẳn — hết các nước ven biển Bal-

tique (Estonie, Lettonie, Lithuanie, và có lẽ cả Finlande).

Thế là Staline vẫn theo đuổi công cuộc lớn lao của Pierre le Grand. Và trong có vài tuần lễ đã lặng lẽ làm lại gần xong một phần bản chương trình của Pierre le Grand bị hủy sau trận 1914, trong khi các nước thù của Nga đương hàng hải bắn chém nhau ở bên trời tây: Mở cửa sổ ra biển Baltique.

Còn một phần bản chương trình của Pierre le Grand thì hiện giờ Nga đương dự định thi hành: là tiến xuống phía tây-nam, tiến xuống bán đảo Balkans. Ngày xưa Pierre le Grand có mục đích ngăn cản quân Thổ-nhĩ-kỳ. Ngày nay thì Staline hẳn chỉ muốn ngăn cản Hitler.

Hitler ký hiệp ước với Staline là chỉ nghĩ đến chiếm Ba-lan mà không nghĩ đến các nước Baltics và bán đảo Balkans. Vì thế nay thấy Nga bành trướng thế lực một cách quá mau chóng, Đức đâm hoảng. Có lẽ đó là cái cơ chính Đức muốn cầu hòa với Anh, Pháp. Một đoạn trong bài diễn văn Hitler vừa đọc hơi để lộ lòng khiếp sợ của nhà độc tài: là đoạn Hitler dọa sẽ đề xích hóa tám mươi triệu dân Nhật-nhĩ-man.

Câu dọa của Hitler không lấy gì làm qu á đáng.

Hitler tuyên bố sẽ không có ngày 11 Novembre Nhưng có lẽ vẫn ngòm ngòm sợ sẽ có ngày 10 Octobre.

Khát-Hưng

SỞ PHẬN CÁC tác phẩm văn chương

C HÚNG TA thường vẫn hay nói đùa rằng nhà văn nọ xuất bản được một tác phẩm chỉ bán được ba quyển : vợ mua một quyển, bạn thân mua một quyển, còn một quyển thì chính nhà văn mua.

Nhà văn nào trong tình cảnh ấy thì cũng đáng buồn thực. Chỉ còn mỗi một cơ an ủi là sự hoan nghênh của hậu thế. (Nếu tác phẩm đó có giá trị, cố nhiên). Nhưng biện lúc bấy giờ thì không ai biết tác phẩm đó hay hay dở, và chính sự không định ấy là nguồn gốc của những điều tự an ủi. Nhà văn có thể nghĩ và sâu lòng nghĩ như thế lắm — rằng thiên hạ không ai hiểu ta, nhất là những nhà phê bình đã chèn trách tác phẩm của ta, và hậu thế sẽ báo thù cho ta những sự bất công ấy.

Thật nhiều ý nghĩa khi chúng ta nghĩ rằng phần nhiều các tác phẩm mà người ta công nhận là có giá trị bây giờ, lúc mới ra đời đều gặp sự lãnh đạm của người đọc, và điều này mới phiên cho tác giả hơn, bị những lời chế riễu của các nhà phê bình.

Trong cuốn « Theo đuổi thi ca » của Desmond Flower, có trích đăng nhiều thư từ của các văn sĩ Anh nổi tiếng, chỉ rõ sự lẩn tránh của các thi sĩ đối với những lời phê bình, và cũng có trích đăng cả những lời phê bình ấy.

Bài thơ bất hủ *Endymion* của thi sĩ John Keats — bài thơ có nhiều câu hay nhất của tiếng Anh, — lúc xuất bản được nhà phê bình của báo *Quarterly Review* bình phẩm thế này :

— « Tác giả ấy (chỉ J. Keats) ăn cắp văn của ông Hunt (một nhà báo và thi sĩ có tiếng), nhưng mà lại bị hiểm hơn, cũng gần gai góc như thế, dài giống hơn hai lần, và mười lần khó chịu và vô lý hơn kiểu mẫu ».

Còn *Feuilles d'Herbes*, tác phẩm giờ nổi tiếng của Walt Whitman : « Bốc ra những hơi khó ngửi, tầm

thường và gai giột, đống phân... ấy là một vài câu phẩm bình mà bài đó đã gọi lên ; Whitman, làm ở một bộ, bị ông thượng thư đuổi chỉ vì cái hoạt động thi sĩ ấy. Tuy vậy, ông ta cũng không lấy làm phiền lòng, và sống đến năm bảy mươi ba tuổi, trái với J. Keats ; nhà thi sĩ này chết năm 26 tuổi, và theo ý mọi người, thì ông ấy chết sớm bởi buồn về những lời phê bình bất công của các nhà phê bình.

Như vậy càng cảm động hơn khi chúng ta đọc một bức thư của Flower, trong đó ta thấy thi sĩ hết sức chống lại với sự chẳng may và giữ thái độ điềm tĩnh.

— « Sự khen hay chê chỉ có một ảnh hưởng nhất thời đối với người có một tâm tính yêu cái đẹp đủ trong sách để tự mình là một nhà phê bình nghiêm ngặt đối với những tác phẩm của mình. Sự phê bình của tôi đối với văn tôi đã làm cho tôi đau đớn, bằng mấy những lời phê bình mà các trợ bút các báo đã viết. Và, một đấng khác, khi nào tôi biết tôi đã thành công được việc gì, không có một lời khen nào có thể cho tôi được cái sung sướng mà sự tự biết cái gì đẹp đã đem lại cho tôi ».

Nếu ta muốn biết ảnh hưởng đối với Keats của những lời phê bình bất công, ta hãy đọc một đoạn thư của Shelley viết cho ông chủ báo *Quarterly Review* :

— « Anh Keats khốn khổ đã bị đặt vào một tình hình ghê gớm bởi bài tường thuật ấy, viết ra, tôi chắc thế, không phải với cái ý gây nên những kết quả mà tuy vậy bài đó đã làm ra : ấy là đầu độc cả đời bản và làm nảy ra một bệnh mà Keats ít có cơ qua khỏi. Theo như người ta vừa mới viết cho tôi, những triệu chứng mới phát ra giống như bệnh điên, và người ta đã khó nhọc mới ngăn được Keats không tự tử... »

Sau hết, tôi muốn chứng ra một cái thư mà Charlotte Brontë, chị cả trong ba chị em thiên tài Brontë đã

— Tôi nào, tôi cũng có mặt ở khách sạn, anh ạ.

— Tiền đâu mà anh ăn uống xoi phi ghê thế ?

— Không... tôi là hần sáng ở khách sạn kia mà !

gửi cho Tennyson. Bức thư đó gửi kèm với tập thi ca đầu tiên của ba chị em mới xuất bản :

— « Tuy quảng cáo một năm, nhà xuất bản chỉ bán được có hai quyển, mà phải khó nhọc thế nào, chỉ có mình ông ta biết.

« Trước khi sách đem cho vào cối, chị em chúng tôi định gửi vài cuốn làm quà biếu. Xin ông cho phép chúng tôi kính biếu ông một cuốn, gọi là cảm ơn cái vui thú và ích lợi mà những tác phẩm của ông đã đem lại cho chúng tôi... »

(Ồn thì dự nào buồn rầu hơn nữa về những oanh liệt và tàn tạ của thi ca ! Các bạn làng văn nào thấy tác phẩm của mình không được hoan nghênh chắc cũng tự an ủi được vài phần. Những nhà phê bình rất có thể nhầm được lắm, cái đó không lạ gì. Còn nhà phê bình Pháp nào nổi tiếng bằng Brunetiere và Sainte Beuve vậy, mà một người đã không biết Balzac, một người đã không biết Stendhal, là hai nhà văn nổi tiếng nhất và có giá trị nhất của nước Pháp. Ta hãy tin vào sự chọn lựa của các thế kỷ. Một người có thể nhầm, một thế hệ có thể nhầm, chứ nhân loại không thể nhầm được, như André Maurois nói. Tuy đến lúc ấy thì phần thưởng tác giả không còn sống nữa.

Nhưng đây lại là một câu chuyện khác.

Thạch Lam

HẠT san

Oan hay không oan ?

Báo Dân số 71, trong truyện « Trong nhà điên » :

Không hề Dững nói hết câu, Thành đã ngắt :

— Dững không nên nghĩ, dù sao Dững cũng là bạn thân của Thành. Mà biết đâu Dững đã bị oan.

Từ trước đến nay Dững vẫn tưởng ngoài mình ra, thì không ai là không bảo chính Dững là thủ phạm, không ngờ đến nay nghe Thành nói...

Thì cố nhiên ! còn ngờ gì nữa ! Vì Thành nói : « Mà biết đâu Dững đã bị oan ». Nghĩa là Thành bảo Dững không bị oan một tí nào, và chính Dững là thủ phạm.

Cái máy nói

Cũng trong truyện ấy :

Sung sướng có người hiểu mình, Dững kéo Thành cùng ngồi rồi như nột cái máy nói, chàng kể kể...

Người ấy có hiểu mình đâu mà sung sướng !

Vậy, Dững là một cái « máy nói » là đáng đời lắm. Nhưng người leo giầy cho máy nói thì hẳn là tác giả.

Tiếng đàn hay tiếng máy ?

Vẫn trong bài ấy :

Thành lễ mễ vác ghế vải từ bằng mình lên đặt cạnh bằng máy cái « boong »...

Đang say xưa cùng cảnh vật, bỗng một tiếng đàn dương cầm theo gió bay tới lúc bỗng khi trầm...

Thời thế thì đích là tiếng gượng máy rồi, nhất tiếng ấy lại lúc bỗng khi trầm.

Tài tử

Vẫn truyện ấy :

Tiếng đàn mỗi lúc thêm ngân chuyễn đến nổi Thành đang nằm phải vùng dậy lên bước tới. Chàng hết sức ngạc nhiên khi thấy Phạm Dững... đang mắt miết ôm đàn cổ này ra những tiếng thật mơ hồ...

Độc giả cũng hết sức ngạc nhiên vì thấy tài tử Phạm Dững ôm đàn dương cầm mà gảy ? Không trách những tiếng đàn mơ hồ là phải lắm.

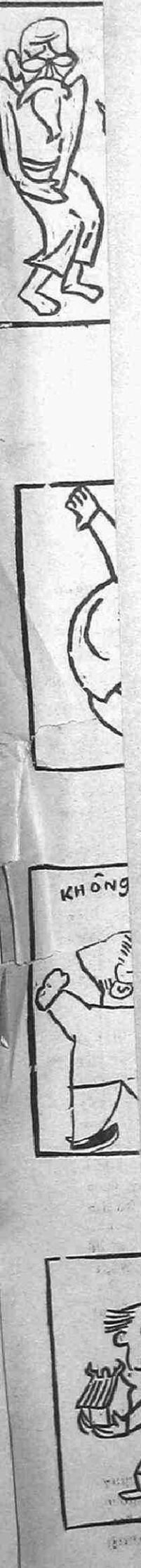
Thi sĩ

V. B. số 949 trong bài « Tình hình tốt đẹp của Hải Phòng ».

Có một điều đáng phân nan là khi ông Đai lên diễn đàn trong hội quán tiếng trống là tóm vắn vi vút.

Tưởng tiếng trống gì cũng đến « tom » hay « thùng » hay « thịch » là cùng, chứ sao lại vi vút được. Chừng cái trống muốn có giọng thơ mà nếu không phải cái trống thì có lẽ chính là tác giả bài tường thuật.

HÀN ĐÀI SAN

Votre prochaine chemise aura un col BALEINÉ & TRUBÉNISÉ... donc toujours net et confortable du matin au soir. Venez voir votre chemisier spécialiste : **THUAN THÀNH LONG** 15, Rue du Riz — Hanoi Agent à Namdinh **BAZAR AU BON MARCHÉ** 140-142 Bd Paul Bert, Namdinh

SẮP CÓ BÀN **Khi chiếc yếm rơi xuống** TIỂU THUYẾT của TRƯƠNG - TỬU Sách đã được chỉnh phủ duyệt y. Sách in đẹp — Bìa có vẽ, in litho 7 màu — Giá 0p.20 một cuốn (có thể gửi trả bằng tem, cước phí thêm 0p.21 một cuốn) **MINH - PHƯƠNG** xuất bản Các nhà Tổng-đại-lý phát hành : Toàn xứ Bắc-kỳ : **M. TÔ VĂN ĐỨC, LIBRAIRIE CENTRALE** 110, Rue du Pont en Bois, Hanoi Toàn xứ Trung-kỳ : **M. LÊ THÀNH TUẤN** 119, Rue Gia-Long, Huế Nam-kỳ, Ai-lao, Cao-mên : Xin giao thiệp thẳng với nhà Xuất bản **MINH PHƯƠNG**, 15 A, Cột Văn Tân, Hanoi Sách này không gửi bán các đại-lý chậm trả tiền, ở xa ai muốn mua xin gửi tiền 0p.21 cước bảo đảm. Ai muốn biết thêm điều gì nhờ gửi 0p.06 tem để trả lại.

TÔI ĐAY ĐỒ

THẮNG BÉ NHÀ TÔI NHƯ THẾ NÀO...

TRUYỆN VUI Y-ĐẠI-LỢI **THẾ-LỮ** dịch

Lugi Ducatelli, tác giả bài văn vui dưới đây, là một nhà trào phúng trứ danh, giữ một địa vị trọng yếu, đại biểu cho một lối hài hước đặc biệt trong văn chương nước Ý hồi mấy chục năm trước đây. Người ta coi ông là vị huyệt trưởng trong cái lối hài hước ý đại loại hiện thời.

Trong làng báo, ông được nổi tiếng vì một nhân vật ông cho ra đời: nhân vật đó, cũng như lý Toét ở bên ta và nhất là như anh chàng Le Bouif của La Fouchardière, nhà viết báo trứ danh ở Pháp, ông đặt tên cho là Oronzo (Oronzo E. Marginati). Đó là một người thường dân hay bán ngang nói bướng, đối việc đời có những ý kiến khác thường. Dưới tên nhân vật này và do miệng của hắn, nhà trào phúng hàng tuần đăng lên báo để phê bình thời sự, bản bạc về đời văn chương, mỹ thuật và chính trị ở Italia, và như thế theo một giọng chất phác ngộ nghĩnh nhưng thực ra chứa chất những ý chua cay.

Tác phẩm của Lacatelli, ngoài những bài đăng báo, toàn là những truyện ngắn và tiểu thuyết vui như: «Hai thằng ngốc nói như thế đấy.» — «Vai trò của chân cả công.» — «Tôi dạy thằng bé nhà tôi như thế nào.» Bài dưới đây là một bài trong cuốn sách sau cùng đó.

AC ông các bà chú vị nên biết rằng, về cách giáo dục thằng nhãi con của tôi, không bao giờ tôi

lãng bỏ một điều cốt yếu này, là nét tối, cũng tựa như toán pháp: phải chứng thực bằng những thí dụ, thiết thực chứ không phải bằng những lý thuyết suông.

Các ngài tìm cách dạy cho một đứa bé hiểu rằng 4 với 4 là 8, bảo một cách mơ hồ. Các ngài phải mất công đến một tuần lễ vên vên, thế rồi, sau hồi đó, khi các ngài hỏi đứa bé:

— 4 với 4 là bao nhiêu? — Nó sẽ trả lời: — vua Nã-phá-luân đế nhất?

Trái lại, nếu các ngài bảo nó: — bốn cái bánh ngọt và bốn cái bánh ngọt nữa thì được bao nhiêu? — Tức khắc nó trả lời: — tám cái bánh ngọt. Rồi các ngài có giết chết ngay nó tại trận thì cứ giết chứ nó không chịu bỏ mất lấy một cái nào.

Về tính nết cũng đúng như thế. Phải lấy việc đời mà ghép thành. Cho nên, một buổi tối đẹp kia, tôi gọi thằng con của tôi và bảo: — mày phải nhớ kỹ rằng, theo như lời một danh nhà: đã nói thiên thảo bản mệnh, sự thực, ấy là lượt bao trên mặt, lượt phủ miệng rõ. Bởi thế mày phải nói thực với hết thấy mọi người, nói thẳng vào mặt người ta, rồi sau đó xảy ra chuyện lời thôi đến đâu cũng mặc. Người lương thiện chỉ nói một lời. Mày cãi lại rằng chính vì thế mà không bao giờ người ta nghe cái lời đó ư? Nói vậy thì không có nghĩa lý gì hết.

Thằng bé đáp: — thưa bố vắng ạ! — lấy sách vở, si mũi vào tấm màn gió và đến nhà trường.

Đến bữa cơm trưa, ô! già ngài mà trông thấy thằng bé.

Thật là một cô động vên cho nhà Tát-va-công-ty, mang đủ thứ mẫu hàng của công ty trên đầu. Các ngài không thể tưởng tượng được những bườu, những vết bầm tím, những vết bấu vẹo ở trên mặt, trên gáy đứa bé con! Tôi hỏi nó rằng: — Con ơi, sao lại có cái bộ binh phục người Mỹ ở ngoại quốc (1) thế kia.

Nó trả lời:

— Đó là lỗi của bố đấy, bố ạ!

— Con nói cho bố biết đứa nào dám động đến con thế?

— Thưa bố (nó bảo tôi vậy) con đã làm theo đúng như lời bố dặn con. Con nói thực với mọi người.

Kiên tâm, gắng hỏi mãi thằng bé mới đem các chuyện xảy ra cho nó thú thực với tôi.

1) Ý nói thân binh tiêu tụy của thằng bé.

NGẦN NGO

Ta tiếc theo sau những đóa hồng,
Nhưng nàng con gái sớm phai bóng,
Nhưng cô háy háy còn đôi lăm,
Xò đuôi tình gấu, vội lấy chồng.

Ta đã tìm thăm những năm mờ,
Vô tình chôn giữa trái tim thơ,
Vô hình ôm ấp bao di tích
Của những tình thương bị hững hờ.

Giữ lạnh rồi đây! sắp nhớ nhưng!
Sương the lạnh đàng bạc cây tùng;
Tùng nhà mở cửa lượng tư năng,
Sắp sửa lòng ta để lạnh lùng.

Mùa cúc năm nay sắc đã già,
Chim hồng, chim phượng với chim nga
Đôi cùng chim thúy đi đâu mất. —
Ôi! phượng bao giờ lại nở hoa!

Xuân Diệu

Cải chính — Bài «Chết» của Huy Cận có câu:
Thân cô đôi chờ lúc ngủ một mình,
Như ta xếp nhúm chữ «đôi» ra chữ «đợi».

Nó kể lại rằng, ngay từ lúc ra đời cũng ngoài, nó trông thấy người coi công, — một lão gù — lúc đó đang đứng soi gương. Đứa bé liền bảo ngay hẳn ta:

— Ông Crêpin này! có một cái nó muốn thành quả dựa trên lưng, thế kia, mà ông cứ tưởng mình giống với chàng Apollon (2) ngày trước, thì ông làm ông ấy ư? Ông chỉ đáng coi vào hạng trung bình một con lạc đà với một người đầu bụng!

Lão kia vợ ngay lấy một chiếc giầy và ném thằng bé một cái búng dưng đến nỗi có thể làm cho nó thành hai thằng bé sinh đôi nếu rớt giữa.

Thằng bé khập khiễng đi đến trường và gặp nhảm giờ toán pháp. Ông thầy dạy toán pháp ra cho nó cái tính đồ này:

Một người lái buôn mua 372 thước vải giá bốn hào một thước. Sau đó một lát, có người đàn ông vào hàng hỏi: — vải này giá bao nhiêu?

Nhà hàng trả lời: — nếu ông đem diện tích một hình tam giác bề dưới đo được 82, bề cao 45 nhân với 3,14 rồi được bao nhiêu đem chia với 342, thì ông sẽ được 5 phần 8 trong 9 phần mười của tất cả giá tiền vải. Hỏi người khách hàng phải trả bao nhiêu tiền?

Đứa bé liền viết xuống dưới bài:
Trả lời: Người đàn ông không mua chỉ hết; người ấy với nhà hàng lái còn sinh sự, tóm lấy nhau đến nỗi phải tìm đội xếp đến can thiệp.

2.) Một vị thần đẹp trai nhất trong truyện thuyết cổ.

Ông thầy hỏi:

— Bài làm thế này là nghĩa lý gì? Thằng con tôi thưa:

— Nghĩa là cái ông mua hàng kia bảo nhà hàng: — thế ra anh, anh cho việc buôn bán là thế đấy? Tôi đến mua vải của anh mà anh lại tưởng tôi đến chơi trò đồ ngãng với anh đấy hả?

Thầy giáo — Con ngỗng là sao đấy, anh học trò tội nghiệp của tôi ơi!

Thằng con tôi — Bẩm thầy giáo, chính thầy là ngỗng thì có, mà tất cả học trò của thầy cũng ngỗng nốt.

— Bốp! chát! bốp!
Thành thử đội xếp phải đến thực và chỉ thiếu chút nữa là có trận đồ mếu như chơi.

Sau đó một lúc, đến lượt thầy dạy văn chương vào đọc đầu bài.

Bài luận — Thằng Cuội phạm một tội nói dối rất nặng, sự hối hận làm nó suốt đêm không ngủ được. Sáng dậy, nó viết thư cho mẹ nó để xin lỗi mẹ nó.

Thằng con tội liền viết:

Bài làm — Thưa thầy giáo, xem đó đủ hiểu thầy không biết rõ thằng Cuội mấy! Trước hết, ít khi thằng Cuội chỉ nói dối có một bận. Thường thường trong một lúc mà nó nói dối hàng giầy hàng sớ nữa kia!

Sau nữa, khi nó đã nói dối như thế rồi nó cứ ngủ lên trên làm như đó là những phần thưởng!

Người ta giảng cho thằng bé một zero về toán pháp và một con! về văn chương.

(Xem tiếp trang 18)

GRANDE EXPOSITION

de tissus Anglais dernier cri pour

HIVER 1939

chez **LEMUR**

14, RUE DES CUIRS - HANOI

L'homme difficile y trouvera

sûrement son choix

lai me nhè

— Mừn
bà mẹ v
rê lẽ nửa
bằng nửa
thời: bà
chưa ch
mới hứa

có mỗi
con, ai

Đ E P

TIỂU THUYẾT của KHAI HUNG

(Tiếp theo) (1)

IX

ĐẼM đã khuya, Nam còn đứng tựa lan can, nhìn qua cây trúc đào ra phía công Cảnh vật lờ mờ dưới ánh trăng gọi trong lòng chàng một nỗi buồn vô cớ. Thỉnh thoảng ngẫm trăng chàng lại thấy buồn như thể không phải cái buồn dịu dàng, đầy thơ của nhiều bạn chàng, nhưng cái buồn khó chịu, cáu kỉnh, cái buồn chán nản của người mong đợi đã hầu thất vọng không biết làm việc gì cho qua thời giờ nhàn rỗi.

Chàng muốn ngủ cho quên đi, quên cái gì, chàng cũng không biết rõ. Nhưng chàng tỉnh quá. Vào giường nằm hẳn giờ nghĩ vợ vẫn, thì còai khổ gặp mấy đấng, đi vợ vẫn, hay làm việc gì vợ vẫn. Làm việc vợ vẫn, đã có nhiều đêm chàng thức suốt sáng để làm việc vợ vẫn. Chàng ra việc gì, cũng chẳng rõ làm việc gì. Về kin đặc từng trang giấy những hình dung quen quen, rồi vô nát vút đi. Hay huỷ hoại phác họa một kiểu quảng cáo cho một thứ rượu, một hãng thuốc lá, hoặc một tiệm khiêu vũ. Và nếu chàng tìm ra được một ý ngộ nghĩnh, tinh nghịch, thì chàng cười âm lên và có khi quên cả buồn nản.

Lần này Nam cũng nhớ đến làm việc. Mà chàng lại có việc để làm: những bức tranh lụa mà chàng còn

bỏ giờ và thường hay vẽ về đêm khuya. Chàng liền vào phòng.

Giữa lúc ấy chàng nhác trông thấy bức tranh bán thân với khuôn mặt trái soan và con mắt sắc sảo của Kim, cô kiều mẫu. Chàng cũng không rõ có điều gì bức tức với Kim, nhưng chợt nhìn hình nàng, lòng chàng như vụt sôi lên sùng sục. Bất giác hai tay chàng nắm lại. Giá gần đây có con dao, thì có lẽ chàng đã cầm dao rạch ngang giữa mặt người trong tranh. Nhưng liếc quanh một vòng không thấy có vật gì có thể dùng để phá phách được, chàng đành dứt cái khung vải ném lên đầu tủ sách. Rồi ra bàn vẽ ngồi ôm đầu suy nghĩ...

Chàng thấy mình vô lý, và cố bình tĩnh để tìm xem sao bỗng đứng mình lại vô lý như thế. Chàng nghĩ ngay đến cái dạ dày. Nhiều lần vì sự tiêu hóa khó khăn mà chàng đã trở nên mất lương tri. Nhưng lần này thì chàng chắc chắn rằng không phải vì cái dạ dày: Bữa chiều nay chàng chỉ ăn sơ sài có mấy món rau và đậu.

Anh em bạn chàng vẫn ngỡ rằng chàng mắc bệnh thần kinh. Và có lúc chàng cũng tin thế, tuy chàng đi khám bệnh, thấy thuốc thấy các cơ quan trong mình chàng đều lành mạnh. Chàng lo lắng nghĩ thầm: «May mình chưa lập gia đình, chứ tính nết này mà ở cùng với một người vợ...» Chàng không dám nghĩ tiếp vì chợt nhớ tới Lan và hiện tại. Do

thói quen, ý nghĩ kia đã lảng vảng trong tâm trí chàng, ý nghĩ mà xưa nay chàng vẫn có, mỗi khi chàng tự ghét, tự trách mình, hay trái lại, tự hào về cái đời độc thân của mình, cái đời tự do, không phiền nhiễu ai, không ai phiền nhiễu mình, cái đời nghệ sĩ như mấy người bạn chàng thường tự cao tự đại hãnh diện với bọn người sống yên ổn trong một gia đình đầy lạc thú tâm thường, lăm lăm theo ý họ.

Bất giác chàng mỉm cười tự nhủ: « Chắc chúng nó câu với mình lắm, và buồn lắm, khi nhận được giấy báo hi của mình! » Và tự nhiên chàng cũng hơi buồn. Sau khi chàng cưới vợ, cánh «độc thân» của chàng sẽ chỉ còn có Nguyễn và Đức. Mới đầu năm nay ba người còn vui cười đùa nhau: « Chúng nó xoàng cả. Chứ bọn mình thì đảm, chắc không bao giờ chịu phá giới, chịu rời bỏ cái đời trinh tiết... cái đời tu hành. »

Nam bẽn lẽn cười gượng: « Thôi thế cũng xong! Đề Đức cũng bắt chước lấy vợ như mình. Nó là con một, tội nghiệp! » Biết bao lần bà mẹ bạn đã đem chuyện riêng ra than thở với Nam: Bà góa chồng, được mỗi một mụn con, thế mà bà bảo thế nào, có khi khóc lóc nữa, Đức vẫn bướng bỉnh không chịu vâng theo, tuy năm nay Đức đã ngoài ba mươi tuổi. Rồi bà khần khoản nhớ Nam, giọng bà tha thiết và van lơn: « Em nó yêu anh lắm, anh cố khuyên em giúp tôi ». Nam nhận lời, nhưng trong lòng chàng mỉm cười thầm.

Nguyễn thì không phải là con một. Mà Nam cũng chẳng rõ gia đình Nguyễn ở đâu và tình cảnh ra sao. Có người bạn bảo chàng rằng Nguyễn đã có vợ và hình như có cả con nữa, nhưng Nam vẫn tin ở lời Nguyễn mà cho nạp bọn « trai tơ », cũng như người ta đã đề Nguyễn vào làng nghệ sĩ. Sự thực, đó là một nhà văn chưa từng viết văn, một nhà báo chưa từng viết báo, một họa sĩ chưa vẽ một bức tranh sơn, tranh lụa nào, và sau hết, một giáo sư không có học trò vì chưa dạy qua một trường nào. Nhưng hình như đó là một nhà văn có tài, một nhà báo có khiếu, một họa sĩ tương lai và một giáo sư đầy tâm huyết.

Trước khi cầm bút viết văn, và vẽ tranh Nguyễn mới bắt đầu phê

bình. Không phải viết bài phê bình, — vì nếu thế Nguyễn đã là một văn sĩ thực thụ — nhưng phê bình bằng lời nói trong câu chuyện với anh em mà thôi. Nam quen biết Nguyễn trong một bữa tiệc ở khách sạn đã hơn bốn năm nay. Tối hôm ấy, Nguyễn bàn cãi và nói chuyện có duyên quá khiến Nam đem lòng quyến luyến ngay.

Nay nghĩ đến Nguyễn và cái gia đình bí mật của bạn, Nam không sao giữ được tức cười. Trước giờ, Nam vẫn không tin những lời đồn về Nguyễn. Nhưng nay chàng cho rằng có thể như thế lắm. Hoặc Nguyễn nói dối chưa vợ để hồng chiếm lấy những tấm lòng tươi trẻ và dễ tin. Hoặc vợ Nguyễn quê mùa mà Nguyễn giấu giếm không muốn giới thiệu với anh em. Hoặc vợ Nguyễn có nét xấu gì đó nên Nguyễn bỏ lửng. Điều dự đoán sau cùng thực không lấy gì làm lạ lắm. Biết đâu vợ Nguyễn lại không có thói gheo bóng gió và quá lảng lờn thô bỉ.

Ý nghĩ ấy khiến Nam lo lắng, buồn phiền. Chàng như vừa chợt tỉnh ngộ: Lan cũng có tính hay ghen. Cái cảnh tượng sáng nay lại như hiện ra trước mắt chàng. Chàng trông thấy rõ hơn trước cái vẻ mặt lãnh đạm, bất bình của Lan, khi đứng đối diện Kim, người kiều mẫu. Chàng nhớ lại cả cái cười lạnh lẽ và những câu nói mát mẻ của Lan. « Gái này, phải không anh? ... Thì cũng thế. » Lại những câu vô lý nữa. Lan mà chàng biết có thông minh, có học thức, và nhất là chàng tưởng có chút khiếu về hội họa, Lan đã nói với chàng câu vô lý này: « Nam không nghĩ ra mà vẽ được? Cứ phải có người kiều mẫu? » Buổi sáng chàng chỉ thấy câu nói ngộ nghĩnh, nhưng bây giờ chàng thấy nó ngu ngốc, nếu không hẳn học.

Nam bỗng bật cười. Chàng thấy chàng cũng hẳn học từ chiều tối đến giờ. Hẳn học vô cớ. Thì ra cái cố ngấm ngấm của sự gât gông, buồn phiền, chán nản, chính ở đó, hay ít ra cũng một phần lớn ở đó gây ra, nhóm lên bởi những lời nói ghen tức của Lan.

Khi đã hiểu rõ nguyên nhân sự bức bối khó chịu của mình, Nam thấy như cất hẳn được cái sức nặng đè trĩu trên lòng. Chàng trở nên

(1) Xem N. N. số 169-170 171-172-173-174-175-176-177.

binh tĩnh, và nếu chàng vẫn lo lắng về Lan, đó là sự lo lắng có suy xét.

Chàng đứng dậy thờ dài, rồi khoắc áo tơi ra hiên sau, vì về cuối thu đêm khuya đã lạnh.

Trăng tròn tuần ngả xuống mặt hồ phẳng lặng. Ánh vàng như những mảnh lửa vụn lán tinh từ đáy hồ bốc lên rồi tan ra trong nước để nhường chỗ cho những mảnh sao kế tiếp bốc lên và cứ thế mãi mãi không ngừng. Thỉnh thoảng một cơn gió nhẹ thổi những ánh vàng lan rộng ra và chảy rạt về một phía.

Biết bao cảnh trăng nước khác nhau Nam đã ngắm. Và chàng lấy làm buồn cười về một câu bình phẩm của một ông giáo, một đêm chàng cùng ông ta và mấy người bạn chơi thuyền trên đầm Vạc. Ông ta bảo chàng: « Kia, họa sĩ thử ngắm xem ánh trăng có giống một đàn rắn vàng đuổi nhau dưới nước như các nhà văn sĩ thường tả đâu! » Và ông ta khoái tri cười một vẻ tự đắc.

Một cánh bướm vừa lướt qua

cũng phảng phất, trợn lộn trong cảnh vật: Chàng yêu qua nghệ thuật, yêu qua cái đẹp.

Nam lấy làm lạ rằng từ lúc chàng bắt đầu yêu Lan đến giờ, chưa một lần nào chàng ngắm Lan với sự thêm muốn, với lòng rạo rức, thế mà xưa nay chàng vẫn tin lời Anatole France là đúng: « Chỉ có ái tình xác thật là thực! » Xưa nay tình yêu đối với chàng chỉ là sự gặp gỡ của hai lão da. Bấy giờ thì khác hẳn. Như mới có một sự biến cải trong lòng chàng. Tim chàng như đập đũa đập hơn trước, máu chàng như chảy thông thả hơn trước, linh hồn chàng như trong sạch hơn trước. Đến nỗi đã mấy tháng liền chàng không tìm một cô tình nhân nào để thay người mà chàng đã rời bỏ.

Đó là những dấu hiệu của tình yêu, một tình yêu có lẽ hơi lãng mạn, hơi văn vở, một tình yêu không thiết thực. Chàng yêu nhưng không bao giờ xếp đặt một tương lai cho tình yêu, không bao giờ chàng nghĩ đến thời kỳ

Đã biết đâu? » Và một câu hỏi mà có lẽ Lan đã vô tình thốt ra, bỗng làm cho Nam rùng mình: « Cả vợ bạn nữa? »

Dần dần chàng thấy Lan hiện ra nguyên hình, như những gái đẹp trong truyện Liên-trai hiện nguyên hình thành những con cáo, con rắn. Thay vào cái dung nhan tươi trẻ, cái hình thể uyển chuyển, chàng tưởng tượng ra một người đàn bà đầu tóc bù sù, mặt mũi nhem nhuốc đờng ngoạc miệng cười lỳ với chàng. Những cảnh gia đình âm ỹ như thế, chàng thường được mục kích.

Một đám mây đen che khuất trăng làm cho mặt hồ hơi tối lại và những ánh vàng kêm bản tươi. Một đám mây đen cũng vừa che tối cảnh tương lai của đời chàng. Không phải là đời ái tình nữa, mà là đời nghệ thuật. Bất giác chàng nhớ đến những đoán thiên « Vợ nghệ sĩ » của Alphonse Daudet. Và buồn rầu lại lặng lẽ chiêm lấy tâm hồn chàng, không phải cái buồn nóng nảy, vô cơ bản này, nhưng cái buồn sâu xa khi người ta lâm lỡ điều gì, việc gì.

Vậy ra yêu Lan là một việc làm lỡ? Không hẳn thế. Nhưng lấy Lan có lẽ là một việc hơi vội vàng, hơi hấp tấp Nam nghĩ lại hóm hức giục anh đi Quảng-yên... Tự nhiên chàng mỉm cười vợ vẫn, và không dám nghĩ xa hơn nữa. Chàng chỉ lơ mơ nhận thấy rằng nếu chàng không vội vàng, hấp tấp trong một lúc thì dễ thường nay Lan vẫn chưa là vị hôn thê của chàng, thì có khi không bao giờ Lan sẽ là vợ chàng. Trong đời chàng, việc gì chàng không quả quyết làm ngay là rồi chàng bỏ lẽ liền. Cả việc « lấy vợ » cũng vậy. Quả quyết lấy vợ cũng chẳng khác gì quả quyết đi chơi xa một chuyến. Biết bao lần cảnh đẹp phương xa gọi tình yêu mỹ thuật của chàng và như gọi chàng đến. Lúc bấy giờ nếu gặp giờ xe hỏa sắp chạy hay sẵn có xe ô-tô của bạn để chàng mượn thì chàng đi ngay. Nhưng nếu chàng còn đợi vài ngày, hay vài giờ thì vị tất chàng đã rời khỏi được Hà-nội. Ra tới ga, rồi vì một điều khó chịu còn con lại quay về nhà để ngủ, đó là những việc làm rất thường đối với chàng...

Lần này thì liệu có quay về được nữa không?...

Nam bỗng rùng rợn cả người, tự thẹn với lương tâm, tự lấy làm ghê tởm nữa.

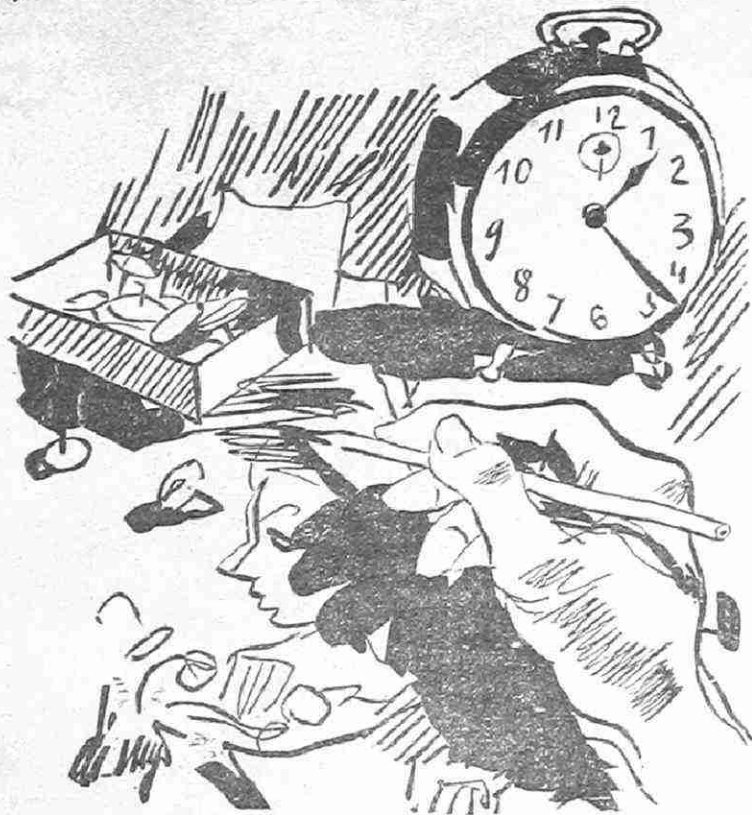
Có những ý tưởng ấy đối với Lan? Những ý tưởng tệ bạc, tàn nhẫn ấy, những ý tưởng bậy bạ ấy?...

Và trong lúc bỗng bật hỏi bạn Nam cảm thấy tình yêu tràn ngập khắp tâm hồn. Hai hàng lệ ứa ra, lặng lẽ.

Mãi lúc vào giường nằm và nước mắt thấm xuống gối lạnh một bên má, Nam mới biết rằng mình đã khóc. Bất giác chàng mỉm cười.

(Còn nữa)

Khánh Hưng

trắng. Nam nghĩ thầm: « Thì sĩ nào mà cao hứng thế kia? Hay lại Lamartine và Elvire đấy? » Ý tưởng ấy kéo làm trí chàng về với Lan và câu chuyện ban sáng. Chàng vẫn dăng tính như thế, đương nghĩ một việc, chỉ một ý thoáng qua óc cũng có thể làm chàng quên lãng trong chốc lát, có khi quên, hẳn, chẳng khác khi chàng tra tư vị để tìm nghĩa một chữ rồi gặp một chữ khác chàng quên khuấy hẳn chữ chàng định tìm.

Đối với Nam, Lan có lẽ là một chữ trong hàng nghìn vạn chữ của quyền tự vị không? Cố nhiên không. Nhưng yêu vẫn chưa đủ mãnh lực chiếm đoạt tất cả tâm hồn chàng. Nó chưa cực đoan, chưa độc đoán như mặt thị hiếu đối với một người mê man, mê muội. Là vì, có lẽ, ái tình của Nam bao giờ

hai người đã lấy nhau, chung sống với nhau. Chàng chỉ thấy hiện ra một cảnh đẹp trong đó có một người đẹp mà chàng yêu, yêu lắm.

Nhưng cái cảnh ban sáng, từ lúc chàng chợt nhớ tới, từ lúc chàng bắt đầu để ý tới, luôn luôn ám ảnh chàng: Một chút tương lai không đẹp của cái đời tình đẹp vừa hơi lộ ra cho chàng trông thấy: Lan ghen. Chàng lấy làm bút rứt về điều đó và nhớ lại câu chuyện khôi hài lúc cười về một người bạn. Người ấy cùng vợ vào hội chợ, gặp vợ bạn đứng lại hỏi thăm mấy câu lấy lệ, thế là « bà sư tử » ghen lồng lên và bắt chồng đưa về ngay lập tức.

Nam tự bảo thầm: « Lan có học và thông minh, chả khi nào lại ghen tuông vô lý đến như thế? » Nhưng chàng tự trả lời liền: « Chả khi nào!

Blouson ARISTO!!

MUA
PULL'OVER, BLOUSON..
marque

ARISTO
của hãng NAM HAI chế tạo
thì chắc chắn là được của tốt.

Nhiều kiểu rất mới.

Không nên ngần ngại.

NAM - HAI
BONNETERIE
45, Rue du Lac — Hanoi
Trước đền Ngọc-Son

MUỐN ĐẸP
các bà, các cô
chỉ nên dùng
SỮA, KEM,
PHẤN, SÁP

INNOKA
CỦA CÁC BÁC-SĨ CHUYÊN-MÔN CHẾ RA

BÁN TẠI
các hiệu bảo
chế Tây, các
cửa hàng to
hoặc tại ĐẠI LÝ
35 RUE RICHAUD
HANOI

OUVERTURE
LE SAMEDI 14 OCTOBRE 1939

**CABINE
PROPHYLACTIQUE
du Docteur HÏ**

Ancien Interne de l'Hôpital
St Lazare de Paris

Spécialiste des
maladies vénériennes

Ouverture en permanen-
ce la nuit de 22 heures
à 6 heures du matin

Pour tous soins préventifs cen-
tre les maladies vénériennes
(Đề phòng bệnh hoa-liều)

N° 2, RUE LLE HỘI-VŨ

TRÔNG CÌM

MẮT TRỜI VÀ CÁC HÀNH TINH

NẾU thí dụ mặt trời là một khối tròn lớn một thước đường kính và nặng một tấn thì chín vệ tinh chính của Mặt trời sẽ lớn và nặng: Thủy tinh (Mercury): 3 ly, 0. 2 lạng; Kim tinh (Venus): 1 phân, 3 lạng; Trái đất: 1 phân, 3 lạng; Hỏa tinh (Mars): 5 ly, 0. 3 lạng; Mộc tinh (Jupiter): 10 phân, 1 cân; Thổ tinh (Saturne): 9 phân, 300 lạng; Thiên vương tinh (Uranus): 4 phân, 50 lạng; Hải vương tinh (Neptune): 4 phân, 50 lạng; Pluton: 1 phân, 3 lạng.

Vấn theo kích thước thí dụ trên Thủy tinh sẽ cách xa Mặt trời 40 thước, Kim tinh 70 thước, Trái đất 100 thước, Hỏa tinh 1500 thước, Mộc tinh 500 thước, Thổ tinh 1000 thước, Thiên-vương tinh 2000 thước, Hải-vương tinh 2 500 thước, Pluton 4 000 thước.

Nhờ có cách thí dụ ấy, ta sẽ có một ý kiến khá đúng về sự bé nhỏ của các hành tinh và khoảng không gian chịu ảnh hưởng của Mặt trời.

Cứ theo những khoảng cách xa Mặt trời của chín hành tinh trên thì cũng dễ xét ra rằng sự sinh hoạt ở Thủy tinh không thể có được, vì ở đây nóng quá; sự sinh hoạt ở Mộc tinh, Thổ tinh, Thiên vương tinh, Hải vương tinh và Pluton cũng không thể có, vì ở đây lạnh quá;

các sinh vật tựa như người ta chỉ có thể có ở Kim tinh và Hỏa tinh, vì khoảng cách xa Mặt trời của các hành tinh này thích hợp cho cuộc sinh hoạt.

Khí hậu ở trên các hành tinh ấy (trừ Trái đất) ra sao?

THỦY TINH (Mercury) — Đó là một hành tinh gần Mặt trời hơn hết: 58 triệu cây số. Hành tinh ấy vòng chung quanh Mặt trời, nhưng bao giờ cũng chỉ hướng có một phía về Mặt trời. Như thế một mặt nóng trên 200 độ, còn mặt kia thì lạnh dưới 200 độ dưới zéro. Người ta sẽ chết cháy ở một phía và chết rét ở một phía.

KIM TINH (Venus = Sao hôm — sao mai) — Hành tinh này ở vào giữa khoảng Thủy tinh và Trái đất, (cách Trái đất 42 triệu cây số). Hành tinh ấy hình như cộp đúng theo khuôn khổ của Trái đất, ít ra về phương diện kích thước và trọng lượng. Trái lại dân ở Kim tinh chịu nóng gấp hai chúng ta. Cứ theo lý thuyết, họ phải sống trong một bầu không khí nóng tới 85 độ. Nhưng chung quanh Kim tinh đều có bao phủ một lớp mây dày, mây ấy tắt che chở cho mặt đất rất tốt.

Ấy cũng chính cái lớp mây dày ấy đã cản trở chúng ta, tới nay, trông thấu tới vị hành tinh đó. Song dù sao, Kim tinh cũng có một lớp không khí, và nếu những miền nhiệt đới nóng quá, thì trái lại những miền ôn đới và hàn đới phải có một khí hậu giống khí hậu của chúng ta.

Người ta đoán một cách có lý rằng mặt đất Kim-tinh có đầy những rừng cây rậm rạp, mọc trong sự tối tăm âm thấp, chẳng khác nào những rừng hoang của ta. Giáo sư Paul Conderc không lưỡng lự cho Kim-tinh thực là một chị em của Trái đất và tuyên bố rằng Kim-tinh có lẽ là vị hành-tinh độc nhất mà những sinh vật bậc trên có thể sống được ở đây.

HỎA-TINH (Mars) — Xa mặt trời hơn chúng ta, lẽ tất nhiên là hành tinh ấy lạnh hơn trái đất. Giữa trưa

có lẽ nóng 10 độ, nhưng nửa đêm lạnh tới 70 độ dưới zéro. Tuy thế không có lý gì bảo rằng người ở Hỏa-tinh (nếu có) đã không phát minh ra những cách thích dụng để chống lại cái rét ban đêm.

Dù sao, cứ theo nhà thiên-vào học trứ danh Moreux thì tinh chất Hỏa tinh ở vào giữa khoảng Trái đất và Mặt trăng; và những hình tích chúng ta nhận thấy ở xa kia có lẽ chỉ là biểu hiệu của một cuộc sinh hoạt sắp tàn. Bằng một cách rất thông thả, sự lạnh rét đang dần những dân Hỏa tinh cuối cùng đến cõi chết.

MỘC TINH (Jupiter) — Mộc tinh lớn hơn Trái đất 1.340 lần. Nhưng trọng lượng kém Trái đất nhiều, vì nếu có thể để Mộc tinh lên trên đĩa một cái cân thì trên đĩa kia chỉ để 310 Trái đất cũng đủ cho cân thăng bằng. Vậy hành tinh ấy bình như toàn là chất hơi, cũng tựa như Mặt trời, mà trọng lượng cũng gần đúng như thế.

Có lẽ Mộc tinh tắt chưa được lâu. Người ta đoán rằng ở trên mặt, những chất quặng nữa đặc, nữa lỏng, nổi ở trên một cái biển lửa.

Hành tinh ấy một ngày kia có thể ở được không? Có lẽ không, vì khi trên mặt hành tinh ấy rã lại, thì Mặt trời của chúng ta đâm sức nóng đi nhiều lắm. Sau khi đã nóng quá, Mộc tinh sẽ lạnh quá. Dù sao, nếu sự sinh hoạt có thể nảy nở ở đây thì cũng chẳng thọ được lâu.

THỔ TINH (Saturne) — Hành tinh này còn sồi nóng hơn Mộc tinh. Đó là một khối chất hơi rất nóng. Khi lửa ở phía trong đỡ cháy và ngoài vỏ rã lại thì Mặt trời chỉ còn giữ lại được ở trên mặt hành tinh ấy 176 độ dưới zéro. Vậy không thể ở được.

THIÊN-VƯƠNG-TINH (Uranus), HẢI-VƯƠNG-TINH (Neptune), PLUTON — Ba hành tinh này xa Mặt trời quá nên nhiệt độ chỉ có thể rất thấp (200 độ dưới không và hơn nữa). Vậy cả ba đều không thể ở được, cho dầu ngoài có một lớp vỏ đủ rần.

(Je sais tout)
M. dịch

NGAY NAY

NDI C

T S V P, Hiệp Liệt. — 1) Bối bối ông giáo háng còn trẻ, mà không muốn giáng chữ thầy, thì nên gọi sao cho phải phép?

— Tùy từng trường hợp: nếu ông giáo trông coi cả một lớp học, thì phải gọi bằng thầy, tuy tuổi mình cao. Đó là tỏ ý kính trọng. Còn ông giáo dạy riêng mình ở nhà, mà tuổi trẻ, thì có thể lấy y thân mật kêu bằng anh cũng được.

2) Các thiếu nữ mà ta quen không thân lắm, ta nên gọi là « cô » hay là « chị »? (Trường hợp mà cả hai người cả độ 15 hay 19 tuổi).

— Tiếng « chị » có vẻ thân mật hơn. Vậy nên dùng tiếng ấy gọi các chị em bạn thân cùng tuổi với mình.

Có Ngân Giang, Hanoi. — 1) Chẳng lẽ sinh viên sách vở, đũa, ở chốn thành thị, nhưng giàu lòng từ ái như thế có thể ở với nhau vĩnh viễn không?

Vợ chồng muốn thuận hòa, tất phải biết nhường nhịn nhau. Người vợ bao giờ cũng nhịn nhiều hơn người chồng, nhưng đó không phải là một cô để người chồng độc đoán. Nếu gặp phải người chồng như thế, vợ nên ngồi yên và kiên nhẫn khuyên bảo; lòng từ ái quá đáng có khi là nguyên nhân của bao nhiêu sự chia rẽ. Khi người ta yêu, người ta để tha thứ.

2) Con riêng của vợ lẽ gọi vợ chồng người vợ có bằng gì. (Chỉ ở cùng không ăn nói).

— Muốn gọi là gì cũng được, vì đã có cũng như người ngoài rồi. Hông. — Hai người trai gái yêu nhau rất chân thành. Họ trao cho nhau cả tâm hồn lẫn xác thịt và đang đợi một đứa con. Vì giải cấp, đôi bên cha mẹ không cho họ lấy nhau và còn tìm đủ cách chia rẽ họ. Nên xử trí ra sao?

— Nên lấy nhau. Đó là phương pháp hay nhất vì phải lẽ nhất. Một khi tình yêu đã chân thực, thì không ai ngăn cấm nổi. Nhất là khi đã sắp có con. Hai bên cha mẹ dù không bằng lòng, nhưng có bên ta mà lập gia đình một cách đường hoàng. Sau này thấy hạnh phúc của đôi trẻ, chắc hẳn cha mẹ cũng phải nghĩ lại.

Nhà-tor, Ninh-bình. — Tại sao sinh viên lòng căm ở mãi? Bệnh ấy có lây không? Nếu có, làm thế nào để giữ cho bệnh ấy khỏi lây sang người khác? Cần nên lấy phải làm sao?

— Bệnh đó là một thứ bệnh mắt rất nguy hiểm, hay lây, và đã làm cho nhiều người bị mù ở nước ta. Tiếng Pháp gọi là trachome. Vì có mọc mụn ở trong mí nên ta tưởng có lông cặm. Có nhiều

Những điều

Muốn cho trong mình được khỏe mạnh, bệnh tật li sinh, mau có con cái. Xin hãy dùng:

Thuốc SÂM NHUNG BỒ THẦN

vì thuốc này là một phương

— Bác Lỵ đây phải không?
— Phải. Tại sao bác biết?
— Tại vì tôi nghĩ thấy mũi... rượu và mũi... thật.

HỎA-TINH (Mars) — Xa mặt trời hơn chúng ta, lẽ tất nhiên là hành tinh ấy lạnh hơn trái đất. Giữa trưa

NÓI CHUYỆN

thước để chữa, nhưng cũng thì cần phải nạo. Chỉ nạo đến chừng ở nhà thương mắt hay ở y sĩ chuyên môn, giữ gìn sạch sẽ, đó là điều cần nhất trong các bệnh mắt. Muốn tránh sự lây truyền, dùng khăn riêng, đồ dùng rửa mắt riêng, chớ có chung chạ. (Vị thế, nên định cái là mỗi người một khăn mặt riêng, trong gia đình Annam, có thể tranh được sự lây nhiễm bệnh khác nữa).

Nĩa-toc, Ninh-binh. — Bệnh thương hàn (fièvre typhoïde) lúc mới phát và khi đang cường thế nào? Bệnh khởi rồi còn phải kiêng ăn thức độc trong bao nhiêu lâu? Muốn khỏi mắc bệnh ấy, phải giữ gìn vệ sinh làm sao?

— Đó là một chứng bệnh (ta gọi là thương hàn, đầu lảo, ban của lưỡi trắng) rất gây nên hơi chất độc và vi trùng (bactérie) trong ruột (bộ tiêu hóa). Bệnh có nhiều thể, không thể nói rõ trong vài câu được. Phải kiêng cơm, đồ ăn đặc, chỉ dùng sữa hay cháo (kiêng cơm rất tốt, dù trong bệnh sốt gì cũng vậy). Muốn tránh, phải ăn uống các thức chín và sạch sẽ, v. v. giữ gìn vệ sinh.

Phạm trung Yên, Lô-lông. — Ở nhà quê bây giờ có nhiều hạng công tử như thời xưa, hoảng ngoài 20 tuổi mới xem được Quốc ngữ. bây giờ nên làm thế nào để sau này có tư cách làm công tử được đứng đắn.

— Muốn làm người có tư cách, không cứ gì tông lý, cần phải có học (để biết giữ quyền lợi của dân) và cốt nhất phải có công tâm, nghĩa lý chứ làm cách khoét của dân, bắt nạt người yếu. Đó là điều cốt nhất.

Melle Trương Thị, Phnom-Penh. — Có người đồn rằng: «Bây giờ tại (ô-giê) Pháp ở Hồng-kong, có vài ba cô gái Việt-nam nhập đội lính thủy». Phải thật như vậy chăng? Ta muốn nhập đội quân thủy phải có những điều kiện gì? Người con gái Annam có được nhập vào bộ binh thủy chăng?

— Ở đây không biết, chứ ở Hồng Kông — thuộc địa Anh — và ở Pháp, dân bà không được phép xông vào quân đội, dù lục binh hay thủy binh. Trong thời kỳ chiến tranh, có những đội lính dân ba riêng, nhưng cũng chỉ chuyên các việc cứu trợ hay các việc nhẹ khác sau mặt trận. Vậy cô chớ ao ước được làm lính thủy mà vô ích. Với lại nghề đó khó học, chứ không phải chỉ có việc mặc bộ áo lính (thủy sinh xinh như trên các rạp hát mà thôi đâu).

Câu sau: không tiện trả lời trong lúc này. (xem tiếp trang 14)

Chăm nom mắt trẻ lúc mới đẻ bằng cách nào?

NHIỀU người mà chỉ vì lúc mới sinh ra kèm được chăm nom; đó chỉ vì mắt trẻ khi mới sinh rất mỏng manh yếu ớt và có thể rất dễ bị đau. Ngay khi trẻ mới sinh ra, phải nhỏ vào mỗi bên mắt chúng một giọt nitrate d'argent có pha một trăm phần nước lọc; nếu bữa sáng khi không có chất này, người ta có thể thay vào bằng nước chanh quả, nhưng ít hiệu nghiệm bằng.

Mỗi đợt sản có thể sinh ra một con sản riêng

PHẢI, sản vốn là một con sản dài như cá bống và có thể tới bằng mấy thước, là tiêu biểu cho cả một đời sản.

L'U'OM L'AT

thực sự. Vì mỗi đợt của sản có đủ bộ phận sinh dục, nên khi bị đứt ra, đứt ấy vẫn sinh sản được như thường. (D. I.)

Sự rõ rệt trước hết (1)

THƯỜNG nghị viên xứ Colorado vừa mới đầu phiếu một bản dự án đầu đề như sau đây:

«Đưa ra do ông nghị King đề trình đề sửa đổi lại bản dự án đề sửa đổi bản dự án cơ định định đến việc phát hành những trái phiếu do chính phủ bảo đảm.»

Hình như hiệu thuốc của Thượng nghị viện Denver tiến thuốc aspirine sau khi tranh luận bản luật ấy.

Một cách làm mực bút máy

MỘT cách rất giản dị là lấy: blean de méthylène, 4 gr; phenol, 3 gr; cồn 90 phần, 10 gr; nước, nửa lít. Người ta hòa blean de méthylène vào cồn và cho thêm phenol chưa đã hòa tan vào một phần nước, sau đó nốt chỗ còn lại của nửa lít nước vào. (D. I.)

Ống kính périscope

MỘT đày người ta đã nói rất nhiều về những ống kính périscope (một thứ ống kính người ta dùng ở dưới lầu ngầm để nhìn lên mặt biển); thứ ống kính ấy khiến chúng ta có thể trông qua trên những sự cản trở trước mắt: cái ống tròn bằng hia cứng trong có hai mảnh

— Bài này đã đăng trong số trước, song vì chữ in bị sót mấy chữ thành thử sai hẳn nghĩa nên phải đính lại cho đúng.

gương để treo 45 độ mà người ta vẫn mua trong những ngày đêm bình lớn, và với cái ống ấy người ta có thể xem rõ quá lỉnh đi qua mực đen có những người đang ăn uống trước mặt. Périscope của tàu ngầm là một thứ ống kính rất đáng làm theo phương pháp ấy. (D. I.)

Mạch của ta phải chạy thế nào?

	Mỗi phút
Trẻ con mới đẻ	140 - 160 lần
Trong năm thứ nhất	130 - 115 "
Trong năm thứ hai	115 - 110 "
Trong năm thứ ba	110 - 95 "
Từ 8 đến 14 tuổi	chừng 81 "
Người lớn	72 "
Người già	67 "

(Je sais tout)

THẦY BẢO TÝ — Trò có chín cái kẹo. Tèo lấy mất của trò 2 cái, vậy hỏi trò còn mấy cái?

TÝ BẢO TEO — Thằng kia sao mà dăm cả gan lấy kẹo của tao?

đào, chuối, v.v., dưa tây, anh đào, mơ v.v. Quả khô: độ 500gr. mỗi ngày. (Mận, v.v. bánh nân, trà là, v.v...)

Nước uống có pha ít đường: nước lọc, cà-phê, chè pha loãng, nước hoa cúc, nước bạc-hà v.v.

Trẻ lại dần dần những bữa ăn thường bằng cách ăn khem rau, sữa, bánh sữa, bơ, trứng. (Je sais tout)

Tây độc bằng cách nào?

BẮT đầu bữa ăn 1 hay 2 ngày, chỉ uống nước.

Sau, trong một thời kỳ thay đổi có thể quá hai tuần lễ: 3 lần 4 bữa ăn toàn hoa quả và nước chè

Quả tươi: độ 1kg500 đến 2kg mỗi ngày. (Tuỳ theo mùa: cam, táo, lê, mận, nho,

BẠN CÓ BIẾT NÓI NHỮNG LỜI LÀM SIÊU LÒNG ĐƯỢC NGƯỜI TA KHÔNG?

MỘT nha thông thái đã tuyên bố: «Với những lời nói, người ta có thể muốn làm bất cứ cái gì cũng được». Nhưng chính ra, ta có thể làm được không? Dù ai nấy đã biết rằng có những lời là đúng dịp, phải chớ là một đức tính lớn và rất lợi. Nhưng rất ít người có thể tự hào có cái đức tính và cái lợi ấy.

Chúng tôi đã lập như thế một bản những tình thế có thể xảy ra hàng ngày và về mỗi tình thế chúng tôi nêu ra đây câu áp dụng vào đây. Song trong đây câu, có một câu mà sự kinh nghiệm đã tỏ đó là câu hay nhất. Người ta hỏi độc giả tìm cái câu thần hiệu ấy. Ban hãy xét kỹ mỗi vấn đề, chọn lấy câu mà ban cho là đúng chỗ nhất, rồi so cái bản những câu trả lời hay xem sự lựa chọn của ban có đúng với của những nhà chuyên môn về «câu làm siêu lòng» không.

1 — Các bà nói thế nào để tổng những người bản hàng rong ra khỏi nhà mình?

- a) Cảm ơn bác, hôm nay tôi không mua gì.
  - b) Đó là công việc của mẹ tôi, tôi không biết gì hết.
  - c) Tôi không cần đến một tấm vải.
  - d) Chiều nay bác đến, nhà tôi sẽ có đấy.
  - e) Bác hỏi người quản gia ấy, nhưng bà ta không có đấy.
  - f) Tôi không thích những cái này.
  - g) Tôi sẽ lên cầm báo rằng bác bán lậu thuốc.
- 2 — Từ chỗ uống rượu cách nào cho nhà nhận?
- a) Xin kiếu, tôi say rồi.

- b) Cảm ơn ông, xin để khi khác.
  - c) Cảm ơn ông, tôi hãy còn đấy.
  - d) Nay, ông cho tôi là cái thùng chứa rượu chắt?
  - e) Không, tôi ủng hộ luật cấm rượu.
  - f) Ồ, không, tôi khó ỡ.
  - g) Vợ tôi thông muốn cho tôi uống rượu.
- 3 — Bạn bảo một người mà bạn biết rằng vẫn hay nói xấu thế nào?
- a) Ông không được đi bịa chuyện như thế nữa!
  - b) Ông sẽ không có lợi gì về những chuyện ấy.
  - c) Ông không được đi bịa chuyện để nói xấu tôi nữa, nếu không chính tôi đây, tôi sẽ đi nói rõ sự thực về ông.
  - d) Tôi sẽ kiện ông về tội vu khống.
  - e) Ông là người nói diêm!
  - f) Ông không có bằng cứ gì về chuyện ông nói.
  - g) Không ai tin một lời nào về chuyện ông kể. (D. I.) — M.

CÂU ĐÚNG:

1. — Các bà nói thế nào để tổng những người bản hàng rong ra khỏi nhà mình? (Đáp: a) Cảm ơn bác, hôm nay tôi không mua gì. (Đáp: b) Đó là công việc của mẹ tôi, tôi không biết gì hết. (Đáp: c) Tôi không cần đến một tấm vải. (Đáp: d) Chiều nay bác đến, nhà tôi sẽ có đấy. (Đáp: e) Bác hỏi người quản gia ấy, nhưng bà ta không có đấy. (Đáp: f) Tôi không thích những cái này. (Đáp: g) Tôi sẽ lên cầm báo rằng bác bán lậu thuốc. 2. — Từ chỗ uống rượu cách nào cho nhà nhận? (Đáp: a) Xin kiếu, tôi say rồi. (Đáp: b) Cảm ơn ông, xin để khi khác. (Đáp: c) Cảm ơn ông, tôi hãy còn đấy. (Đáp: d) Nay, ông cho tôi là cái thùng chứa rượu chắt? (Đáp: e) Không, tôi ủng hộ luật cấm rượu. (Đáp: f) Ồ, không, tôi khó ỡ. (Đáp: g) Vợ tôi thông muốn cho tôi uống rượu. 3. — Bạn bảo một người mà bạn biết rằng vẫn hay nói xấu thế nào? (Đáp: a) Ông không được đi bịa chuyện như thế nữa! (Đáp: b) Ông sẽ không có lợi gì về những chuyện ấy. (Đáp: c) Ông không được đi bịa chuyện để nói xấu tôi nữa, nếu không chính tôi đây, tôi sẽ đi nói rõ sự thực về ông. (Đáp: d) Tôi sẽ kiện ông về tội vu khống. (Đáp: e) Ông là người nói diêm! (Đáp: f) Ông không có bằng cứ gì về chuyện ông nói. (Đáp: g) Không ai tin một lời nào về chuyện ông kể. (D. I.) — M.

điều cần yếu

BỘ THẦN TINH hiệu « MẸ CON »

« ĐẠI BỔ CHI DƯỢC »
 Ông vào chừng một ve là thấy kiến hiệu, trị huyết và giữa những bệnh: di-tinh, mộng tinh, hoạt tinh, lưng đau, gối mỏi, mắt hoa, tai ù, ban đêm hay tiểu tiện, v. v...

Thục-Đáng Dược - Hàng 130, Rue de Paris — Cholon

LÀM TIỀN

PHÔNG SỰ NGÀN của TRỌNG-LANG

(Tiếp theo)
Một đời làm tiền

Tôi biết N., từ lúc hắn còn chín mười tuổi, với tất cả các tính ranh mãnh của một đứa trẻ khôn sớm quá. Đáng đề ý hơn cả, ở hắn, là cái đức tính yêu tiền. Tôi đã từng thấy thằng bé cần cỏi ấy nghĩ được thật nhiều cách để kiếm tiền.

Trong túi hắn, ngoài những hòn bi ve xanh đỏ, những đất cát bần thiếu, thường vẫn còn có một cái gói nhỏ, trong đựng vô số tờ bạc ngân ngân.

Hắn đã nhe mấy cái răng cửa to bằng răng người lớn, cười bảo tôi :

— Hề động nghĩ học là em đi nhờ tóc sấp thuê cho các bà quanh phố. Một trình mà những hai mươi chiếc. Mãi mãi mấy được một xu. Đợi các bà ấy thiu thiu ngủ, em nhỏ bừa cả tóc đen, rồi lấy tóc bạc của em điên vào. Cho chóng...

Có lần, hắn đã lấy cả ảnh của bố, của chị đem bán lấy một xu một cái, sau khi đã không còn cái tranh nào có thể bán được nữa. Những trẻ khác lần thân mua về đem cất lấy nguyên cái mặt để gắn vào cặp sách cho đẹp, như gắn ảnh chế.

Rồi chị hắn lớn lên. Cách tiêu tiền của N. cũng to tát thêm ra. Nhiều anh đã đổi vài đồng bạc lấy một cái ảnh của chị hắn. Nhiều anh đã mất thật nhiều tiền để được đọc thư trả lời, cảm động và ngây ngất, do tay hắn thảo ra mà hắn nói trả là của chị. Có anh si tình, theo lời hẹn trong thư giả mạo, đã đợi mưa đứng đợi hàng giờ trong vườn hoa, một thiếu nữ hiện đã ngủ rồi.

Nhưng, tôi vào càn kinh hãi và tức giận đến cực điểm, khi tôi chợt nghĩ đến cách « làm tiền » sau này của hắn :

côi, ghê lở trên ghế những lớp sơ đẳng, rồi thoát ra khỏi đời học sinh, sau mấy tháng ở lớp nhì.

Sau mười năm, giữa Hanoi, tôi lại được gặp N. giữa vào một chiếc xe đạp không chuông, không hãm, mặc áo the và đội mũ trắng, N. có vẻ một người mặt thám, hay một người soát vé chợ ; láu lỉnh một cách chán nản.

Bộ răng trắng ón ngày bé đã... to bằng hai, và vẫn trắng ngạo ngễ trên một bộ mặt xám-xít của một người lao-lực quá. Đôi mắt đã úa-vàng; một cái gì đã chết hẳn trong đó rồi.

Tôi đang như mừng, như tủi trước một người còn sót lại của quãng đời cũ, đã đem lại cho tôi tất-cả cái hương-vị mười năm qua.

Thì ở đôi mắt N., ánh lên một tia sáng, nhưng phủ-đu và ú rớt quá. Một giọng lanh-lành, hay là một đư-âm vắng từ chỗ ngày xưa, đến làm tan mất cái hứng khoái nhất-thời của tôi :

— Chắc trông em già hơn rồi, bác nhỉ ? Già còn là may lắm đó. Một đời vất vả, và đại... gian hùng như đời em, đáng lẽ phải đem chôn đi từ lâu rồi mới phải.

Cái giọng đó dịu đi :
 — Bây giờ, họ gọi em là cậu kỹ. Họ gọi thế, chứ thật ra, công việc em làm, có đủ cả « kỹ », cả « thợ », cả « bồi ». Ấy là đời công. Còn về đời tư, thì lung tung lắm. Khổ thì cứ kể cũng khổ, sướng thì xem ra cũng chẳng sướng quái gì cả.

« Đấy nhé : một lần bố chết, « hương hỏa mà dài » mà ông lão để lại cho em, là một lũ mồm chỉ biết ăn hại xong rồi nói phét láo. Mười lần đổi chủ, và ngân ấy lần đổi vợ.

N. cười một cách quái gở :
 — Thoạt bước đầu đi lấy vợ, em rõ ngay được một con bé mặc váy chuyen mền, vừa nghèo, vừa bồi không thể chịu được. Không hiểu làm sao, em lại rõ phải nó? chắc em cứ tưởng là nó có của chứ gì, nhưng thật ra

nó chẳng có cóc gì cả. Ấy là bà vợ đầu tiên. Loạt vợ sau, thì toàn là một giống vợ vớ-vẩn cả, ở Tổng ở Tiếc vẩn vẩn. Chúng nó, cũng có đứa đẹp. Nhưng phần nhiều đều có vốn liếng.

Tôi cười :
 — Các me, chứ gì ?
 Hắn cong môi và rún vai, như Tây :

— Đành rồi. Mà toàn là linh hạng nhì cả. Đến một me bấp cũng không có. Chúng em gặp nhau ở bán chần cạ. Sinh ư nghệ rồi từ ư nghệ. Nghĩa là rồi lại « lập kế » (plequer : bỏ) nhau cũng ngay ở đấy... »

Chỗ này, tôi mới được thấy cái tài « sống » của hắn, ứng nghiệm theo từng trường - hợp một.

Hắn có vẻ giữ được cho khỏi vui mừng quá đỗi.

— Tha hồ cho bác trương lên mặt báo N. N nhé ! Nhưng phải đợi em nói nốt đã. Về cái đời vất vả khác của em kia ! »

Hắn bỗng ghé gần vào phía tôi, khẽ nói :

« Nhưng mà xin thú thực, vì bác đã như anh cả của em rồi. Em chưa com bác ạ. Mà chết cái lại chẳng còn một xu mốc nào cả.

Lẽ tất nhiên, tôi phải đãi « ông » N. một bữa com, có gà quay với rượu mai-quế-lô.

Khi đã no say, ông ấy lại vùi vào thuốc phiện nữa, răm điều cho hết câu chuyện, ở tiệm cũng được, nhưng nếu được ở nhà có đầu thì càng hay lắm, theo lời ông đã nể cái nói.

Tôi đưa N. vào tiệm, cho... đỡ tốn.

Tôi tỏ ý khen N. tiêm thao lắm.

N. buồn dần nhìn tôi :
 — Em ít hút cái này lắm. Nhưng tiêm thì giỏi : hạt quýt, đèn xếp, liện thanh và kẹo rêu rêu. — Tiêm là một nghề secours của em. Vì em đã nghĩ, nói đại đở ruộng sống, nếu một ngày kia, những anh « ngốc » chết không

còn một mống nào để em không làm tiền được nữa, chỉ còn tro lại một lũ nghiện keo-củ, lúc đó em đành đi tìm thuê vậy. Nhưng mà, yếm thế vội làm gì. Đời có bao giờ hết giống ngốc được ?

Thế là hắn nói sang luôn đời hắn, để cho rõ rệt những cái ngốc của người khác.

Ba đoạn đường sống

— Đời em, nếu phải viết thành chuyện, thì nhất định phải lấy chữ « Làm tiền » làm nhan đề.

— Nó chia làm ba đoạn. Đoạn thứ nhất, bác biết rồi đó. Mười tuổi đầu mà đã làm tiền đủ các khố, kể thế cũng chưa lắm đấy chứ. Em chót sinh trên khoảng đất sỏi này, chứ nếu sống ở một nước văn-minh, chắc phải biết là giàu có ghê !

« Phần thứ hai. Cứ do cái khiêu ngày bé của em, tất phải đoán là em lớn lên phải làm đến nghề trum có đầu, chúa nhà thờ, đại bịp, đại bợm chứ không kém. Đoán thế là sai, vì em đã làm kỹ thợ chữa xe đạp, làm cậu em bồi sấm.

« Làm cái bồi sấm, nghĩa là em đừng trông nom « ở-en » cho chủ, một ông chủ Annam có một cái lỗi lớn là : vừa làm chủ ở-ten mà lại vừa là bố một cô con gái đẹp.

« Biết bao nhiêu sự đời sự cái tây đã từ công phu và tốn nhiều tiền đứt lốt để em làm mối họ với con ông chủ.

« Rút cục cô con gái bơ bơ và

VÔ-ĐỨC-DIÊN

KIẾN TRÚC SƯ

8 Place Négrier

HANOI — Tél. 77

đẹp đó đi theo một ông đội tây. Còn em thì ông chủ cho về, để đi theo cái đời ba lẳng cẳng của em ở cửa khác.

« Thế là em đi, đi mãi, để thành một anh bìa hàng cho một hãng ô-tô. Thời thì « bougie » ô-tô, « vis platinée » đắt tiền, mặc dầu tây đen khảm, tha hồ em khuôn đi khuôn về.

« To thì rất vào dưới đệm xe, bé thì dút vào trong ống ở khung xe đạp. Ai khám xe đạp mà sợ.

« Làm làm thì sáng mắt ra, và em thấy một ngày em một cô rả rỏ cùng tận! Em muốn làm hơn một ông kỹ. Rút cục, một ngày kia em thành một anh chữa xe đạp, trong một hiệu buôn lớn. Chẳng phải vì lên voi xuống chó. Chỉ vì đời một tí!

Ngày ba cái.

« Nghĩ cũng quái gở. Minh ngồi jam mà lúc nào cũng chỉ óc trước óc sau, mắt ngang mắt dọc, muốn dút ngay vào túi cả cái nhà xe đạp của ông chủ dưng!

« Một buổi trưa, em nấn nà ở lại muốn nghĩ cách « làm » chơi một cái gì đây. Thì em thấy một trùm chia khóa rơi, lưng còng ở thêm nhà. Chỉ còn một mình em trước trùm chia khóa, cái tú kết cách rũa bược, sau cánh cửa với cái sự giàu vô cùng. Nhưng ai ở tù cho đây?

« Trưa hôm ấy, em nhện côm ở lại để canh thia khóa, cho đến lúc ông chủ tới. Em trao thia khóa giả chủ, rồi xin phép ra phố mười phút để kiếm cái ăn, vì nhện từ sáng đói quá. Chủ soát lại tiền thấy đủ. Từ đấy tin em vô cùng.

« Em ra phố, nhân tiện mượn của sở một cái xe mới tinh, phóng đi. Ra cửa sau, lại về cửa sau. Mọi người đều biết, nhân thể, em đã nghĩ được một mẹo. Buổi chiều, tan sở. Xe đạp của em, em cất kín vào một chỗ. Cái xe mới của hãng, em mượn ra về. Sáng hôm sau đi làm, em đến người không. Nhưng, lợi dụng trường hợp được chủ tin yêu, em đến cửa hàng hơn mọi người, mà lại vào lối cửa hàng. May không gặp chủ. Dù có gặp, chủ nào lại ngờ máng một người mà hôm qua mình vừa mới khen là chăm chỉ, thật thà xong? Mười một giờ, ra về theo lối cửa sau cùng với mọi người, bằng xe đạp riêng của em.

« Cái xe đạp mượn, em không bao giờ giả sở.

« Thế là trôi một chiếc.

« Cứ làm theo cách đó, có ngày em có tới vài ba chiếc. Em kể cũng khi tham quá! Nhưng em đã trót tin rằng em cốt yếu có hạ khóa này lúc nào thì hành cũng trôi trôi: xe đạp riêng của em phải sơn giống mọi xe của sở. Lúc ra về phải trùng trình

làm sao cho Tây đen gác cửa phải giục mãi đến nỗi lúc em ra, nó còn đùa đon bộ xe cho em ra như gió. Ai mà không nóng ruột về Nhất là anh Tây đen, lại còn phải đóng cửa rồi mới được nghỉ sau hết thầy mọi người. Ba là làm sao mà vào được cửa trước, chứ không vào lối thợ thuyền.

Suýt chết

« Xe đạp « mượn » của sở, em đem bán bằng lối này: Ai muốn mua, em sẽ mua hộ, vì em mua thì được trừ mười phần trăm tiền. Co facture từ tế, và đủ cả chữ ký của hãng. Một lần, xe đạp hơi hỏng, người mua của em đem lại sở nưo chữa, theo như lời hứa bảo-hành. Em cũng ở đấy, cùng với ông chủ. Mồ hôi em toát ra như tắm. Chủ nó hỏi xem facture của người có xe. Chủ nhìn đi nhìn lại, rồi hỏi em. Em

nên, khán gỏi gió đưa, em lại ra đi... Và gặp bác ở đây.

N. vờ làm ra bộ buồn lắm: — Hai tháng nay rồi, vẫn si-răng-cốp như thường! Để đợi xem đoạn đời thứ ba-ra làm sao. Thế giới đang cãi nhau dữ. Thiên hạ xướng, em khổ. Thiên hạ khổ, phải đến lượt em xướng! Chẳng gì em cũng là một tháng « giặc ngày » trong thời bình...

Chúng tôi đã ra đến ngoài đường.

N. vẫn còn nói:

— Chuyện « làm tiền » này còn dài lắm. Kể không bao giờ hết được. Nhưng em cũng cứ cho bác biết một kết quả mà tự em đã gây nên: chị em vẫn còn sống bác ạ!

Không để cho tôi nói, N. tiếp ngay:

— Vẫn chưa lấy chồng và đi ở chùa đã lâu rồi, không ai chịu

tưởng em chết ngắt lần dưng ra đấy được. Thì chủ đã giả lại facture, và tươi cười bảo em đem xe vào xưởng mà chữa ngay cho khách đỡ phải đợi...

Tôi hỏi N. về chuyện facture có chữ ký.

N. cười:

— O đời có người nhìn mà về giống được, thì tất phải có người nhìn mà viết giống được.

N. Kết cấu:

— Làm ở sở ấy thêm em như chứng đề dấu dưng, và giá ông chủ cứ được coi lại facture của em làm ra độ vài lần, tất có lần em sợ mà hóa điên lên mất, cho

lấy chị em. Vì từ bé, chị em đã mang tiếng là lẳng lơ, là đi trăm thẳng, bạ ai cũng thơ từ, bạ ai cũng cho ảnh. Chứ có biết đâu rằng, chị em oan như Thị Kính...

N. đã nhảy lên chiếc xe đạp không đèn, nghiêng rắng lại mà đạp. Tôi búi ngùi nhìn theo, cảm thấy rằng N. sắp sửa dắm xe vào bất cứ một cái gì, như để tự tử hay là ăn vạ người ta nữa đây?

... Trên quãng đường ảm áp và thom tho của ngày xưa, tôi trót đã để N. đi qua, tanh-tưởi như một cỗ xe-tang.

(Còn nữa)

Hạnh - phúc rung - rinh...

— Tôi chán vợ ấy lắm. Trong chỗ vợ chồng dường như có điều bất mãn lạnh lùng. Than ôi, tình duyên!

— Cặp ấy đáng ghét lắm. Tuổi chưa bao năm mà cóm-rôm như cụ bảy mươi. Than ôi, thú xướng tìm đâu nữa!

— Thuốc VẠN-BẢO là cứu tinh của tình yêu. Khi trước nếu bạn ta đã biết dùng nó, thì đâu phải riêng hận, riêng sầu...

Thuốc VẠN-BẢO mạnh gấp 10 lần thuốc bổ-thận cụu-truyền. Có thể cho đàn ông, có thể cho đàn bà. Khi mua nên nói rõ.

1 hộp dùng 10 ngày 4, 00
1 hộp là 4 hộp 15p. 00

Tổng phát hành phía Bắc:

VẠN - HÓA

8, Rue des Cantonnals - HANOI

Tổng phát hành phía Nam:

VÔ - ĐÌNH - DẶN

323, Rue des Marins - CHOLON

ĐẠI-LÝ: Mai-Linh 60-62 Cầu Đất Halphong, Nguyễn-văn-Thức

11 Rue des Calsses-roi. HANOI

Trọng-Lang

Thỉnh tại.

— Tôi đã dẫn đi dẫn lại rằng anh đừng nói lại với nhà tôi cái chuyện ấy mà anh lại còn nói.

— Quái, tôi chỉ nói thầm với chị ấy thôi, thế mà anh cũng nghe thấy, bôm thát.

Của Lê Toàn

trăm đồng...

— l...

— ... đồng bạc nợ.

Con đau.

THẦY GIÁO. — Anh Liên, sao thầy giáo vào anh không dùng dây chèo? Hãy ngược mặt lên thử nào?

— Thưa thầy, con đau chân...

— Lão. Anh đau chân sao có thể đi học được, mà có dùng dây chèo lại không? ... Hả?

— ...

— (khó chịu). Hãy trả lời mau lên! Anh cảm hả?

— (đau đổa) Thưa thầy con đau răng nên nói không được!

Của Cựu-Thành (Hanoi)

U, đánh đu

TÝ (sáu tuổi, học). U, đánh đu; u, đánh đu!

MẸ TÝ (trong nhà ra, mặt hầm hầm, mắng con) U đánh đu bao giờ, hử?

Của Lê Quân Phụ nhân

Phạm thượng

LY TOÉT. — Phạm thượng là gì? XÃ XE. — Là cụ Thượng họ Phạm chứ còn là gì nữa!

Của D. Thụy bình

Một nghề (nói khoaé)

— Ông cứ cố kiếm cho tôi một việc, làm gì tôi cũng bằng lòng.

— Việc sờ giấy thép, người ta mượn, không cần biết nhiều chữ,

— Vàng.

— Nhưng ăn mặc phải sang, người phải khỏe mạnh và cần có nhiều nước oạt.

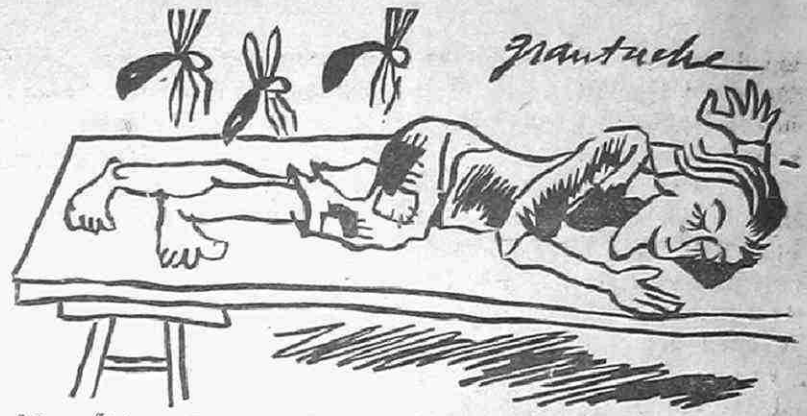
— Vàng, dù việc lao động tôi cũng làm nổi.

— Không phải làm lung khô nhọc đâu, chỉ chịu khổ một tý là được việc.

Chủ kê cà chưa nói hết khách đã hi vọng ra mặt và nóng ruột giục.

— Thế thưa ông làm việc gì a?

— Cứ ngày hai buổi cấp mã đến treo ở sở, rồi ra đứng đũa vào cột, ngựa mặt và lè lưỡi ở chỗ bán tem, chờ khách mua tem xong, đưa tem vào lưỡi mình để dán thư...

Lũ muỗi bang Bạnh. — Thằng nhỏ đây mà, thêm vào mà đốt.

« Ngày Nay » nói chuyện

(Tiếp theo trang 11)

Nguyên như Cón. — 2) Mua những ảnh kín « Photos secrètes », gửi ở bên Pháp sang có bị tịch thu không? Và có thể bị truy tố không?

— Những ảnh gọi là « kín » mà trong các báo tây vẫn quảng cáo, không có gì hẳn là kín cả, vì đã có qua kiểm duyệt. Chỉ là những ảnh các mỹ nữ khỏa thân, có tính cách mỹ thuật — tuy nhiều khi chẳng đẹp gì — hơn là khiêu dâm. Những thứ đó có thể mua được. Còn những ảnh khiêu dâm hẳn bị tịch bị cấm, không ai được tàng trữ hay bán.

Bella Như Nhân, Thái-bình. — Thanh niên chúng ta, nhất là phái đẹp, hay bị hai cái nạn nó làm dâm mắt sức đẹp. Hai cái nạn ấy là những mụn nốt ruồi và những mụn trứng cá mọc ở mặt. Làm cách gì cho khỏi trứng cá? Làm cách gì cho hết nốt ruồi mà không có sẹo?

— Đó kể thực cũng là hai cái « nạn » như cô nói, nhưng chỉ đối với các cô thôi, vì con trai chúng tôi không quan tâm đến những cái đó mấy. Thưa cô, nốt ruồi thì không có cách gì làm mất, nhưng nhờ trời nó cũng không bao giờ nhiều, một nốt ruồi còn được người ta gọi là một « hạt đẹp » nữa, và nhiều người không có sẵn lông mặt cái gì. Còn trứng cá thì ọc lú: đây thì, khi huyết thay đổi. Giữ bộ tiêu hóa cho tốt. Có thể lấy alcohol iodée chấm lên đầu trứng cá sẽ khô mất đi. Muốn trừ hẳn thì chưa có cách nào.

Bella Như Nhân, Thái-bình. — Con gái 14, 15 tuổi đã nên có một người yêu chưa? Người yêu hơn mình độ 5, 6 tuổi có vừa không hay hơn quá? Có nên chọn người yêu bằng tuổi hay kém mình một vài tuổi không?

— Chữ « nên » đó có một vẻ đồng yên quá. Thường thường, con gái ngoài 16 tuổi đã có thể lấy chồng, nhưng giá yêu muộn hơn nữa cũng không sao. Yêu một người hơn hay kém độ 5, 6 tuổi trở lại không có gì ngại, miễn là đừng chênh lệch nhiều quá. Còn chỉ chọn người bằng hay kém mới yên thì chặt chẽ quá.

Ngô cô yên người hơn tuổi thì sao?
T. Liên, Dalat. — 1) Khi biết mình có một tâm hồn yếu đuối, nên thường hay lo lắng bất cứ về một câu chuyện nào ở đời, muốn chữa thì phải làm thế nào. Những sách nào có ích cho sự luyện tập cho tâm hồn được rắn rỏi?

— Những sách về tâm lý học (Education de la Volonté; ý chí giáo dục của J. Piaget, những sách của Nyssens: Volonté, Autosuggestion, v. v.) đều chỉ bảo nhiều phương pháp để luyện tâm hồn và ý chí. Nhưng đây chỉ là những cách thức chỉ bảo để giúp đỡ mình mà thôi, còn công việc thành hay không là ở mình.

2) Với một người sống quá thiên về tình cảm, để nên những khao khát về tình yêu có hại không. Muốn điều hòa tình trí, nên làm cách nào?

— Thiên về tình cảm sao lại để nên tình yêu? Ý hẳn ông muốn nói: tình dục. Nhưng tình dục là một sức mạnh tự nhiên của thân thể, không thể dễ ướm mà không có hại. Người ta xưa nay vẫn khinh bỉ cái « thân thể » của ta, không biết đến vẻ đẹp và sức mạnh của nó. Tốt nhất là tìm được sự điều hòa êm thấm của tinh thần và của vật chất. Không có cái nào đáng khinh đáng trọng hơn cái nào.

Lê thanh Đàm, Hanoi. — 1) Hai người yêu nhau rất tha thiết nhưng hay giận nhau luôn vì có rất thường. Như thế có hại gì cho ai tình không?

— Ông có thích dùng hạt tiêu hay ớt không? Ấy món đồ ăn thêm ớt tuy cay nhưng có phần ngon miệng và đậm đà hơn. Người ta bảo giận nhau nhỏ nhỏ càng làm tăng cái thú của sự yêu nhau. Nhưng chớ giận nhau đến bỏ nhau thất nhé!

2) Một người yêu nói chuyện với mình rất thực tình gần, lúc nào thấy mình lạnh mặt. Lòng người con gái ấy thế nào?

— Nom thấy lạnh mặt thì còn « nói chuyện » với nhau thế nào được? Ý hẳn ông định nói rằng người yêu mới có ngộ ý với một người khác mà thôi. Như vậy lạnh mặt chắc là vì thế: càng đáng yêu lắm. Nhưng thế nào rồi ông cũng cần phải gặp chứ.

Nguyễn thanh Bình, Dalat. — Phần nhiều thanh niên ta mắc phải bệnh ái tình, học không tìm ra được thứ thuốc nào cho thật hay mà chữa để cho một cậu kia (ở Tourane) mắc phải bệnh ấy sự thấy chán đời đến phải tự tử rồi.

— Dĩ tình không hẳn là một bệnh nặng, vì có nhiều thứ: ái tình, mộng tưởng, hoạt tình. Có thể chữa được, miễn là dùng thuốc hợp với bệnh. Trừ những nguyên nhân về bệnh khác (lậu, giang mai v. v.) không kể, thường mắc bệnh này vì lúc nhỏ hay thủ dâm. Tập thể thao, sống điều độ, và dùng thuốc có thể khỏi.

Công lý

QUAN TỬA. — Sát nhân giã tử, mòng giết người, ta khép mòng vào tội chết chém!

BỊ CÁO (vội kêu). — Thế thì rồi ông cũng sẽ bị khép vào tội chết chém vì ông kết án giết tôi.

Của X.X.X.B.

Ở đâu?

— Nhà anh ở đâu?

— Nhà tôi ở đằng trước nhà anh Tý.

— Thế nhà anh Tý ở đâu?

— Rồi khỏi lần thân! ở đằng sau nhà tôi, chứ còn ở đâu nữa.

Của O. T.

Máu tham...

Câu Tham B. mẹ một cô đồng trẻ ở đũa nợ. Câu thường hay lui tới để chuyện trò. Một hôm cậu đang lình ửng cùng cô thì mẹ tham vô được ồm lóc lóc cậu về nhà, mắng:

— Tham thiếc gì mà cứ thấy có đồng nào trẻ là lè la đến chuyện trò không sợ người ta cười cho à?

CÂU THAM. — Thế mẹ không nghe người ta thường nói: « Máu tham hề thấy hơi đồng thì mê à? »

Của Trần Vĩnh Hoi

Sương

— Thằng Tài học ở Huế, bây giờ nó sương như tiên.

— Nó chết đuối mà sương cái gì?

— Thế mới sương, vì nó chết ở sông Hương và được chôn ở núi Ngự.

Của Dương Hoàn, Hanoi

Bồ thận hoàn.

THẦY GIÁO. — Anh hãy kể cho tôi mấy tiếng đi cùng với tiếng hoàn?

HỌC TRÒ (con chú hiệu thuốc phong tình). — Thưa thầy, tuần-hoàn, liên hoàn, hoàn-toàn...

THẦY GIÁO. — Gì nữa?

HỌC TRÒ. — ... Bồ-thận-hoàn a.

Thuyện mơ

ON XÃ XE (ngâm thơ). — « Và mang theo cả một thuyến mơ »

XÃ XE. — Những có một thuyến mơ, chắc bán được nhều tiền lắm đấy nhỉ!

Của Kic-Kech

Cái gia tài.

Hồe báo Lốc. — Anh a. Thầy tôi mặt để lại cho tôi đến sáu nghìn bằg

COURS du SOIR de FRANÇAIS & MATHÉMATIQUES
(à la Société d'Enseignement Mutuel, Hanoi)
par M. M. VŨ ĐÌNH LIÊN, ĐOÀN PHÚ TỬ, TRẦN VĂN TUYẾN

1. — Cours de FRANÇAIS 1er degré (1ère et 2è ans des P.S.) ... 1500
2. — Cours de FRANÇAIS 2è degré (B. E. et D. E. P. S. I.) ... 1500
3. — Cours de MATHÉMATIQUES (cours complet du cycle P.S.) 1500

S'adresser à la
Rue des Éventails, n. 59 — Hanoi

NAM KỲ

(Tiếp theo)

của HOÀNG-ĐẠO

CHÍNH THỂ Nam Kỳ, về đại cương, ta đã rõ là chính thể thuộc địa và có một địa vị đặc biệt trong năm xứ ở Đông Dương.

Vì vậy nên nội dung chính thể ấy cũng có khác với các xứ lân cận.

Một điều cần biết hơn hết, một nguyên tắc đặc sắc rất quan trọng, là ở thuộc địa Nam kỳ, không có chính phủ bản xứ không có công cuộc cai trị bản xứ.

Nam kỳ chia thành từng tỉnh, nhưng tỉnh nào cũng vậy, đều đặt dưới quyền cai trị trực tiếp của người Pháp. Người nào cũng thế, dầu là công dân Pháp, hay thuộc dân Pháp, hay dân bảo hộ Pháp ở một xứ khác lại, hay dân ngoại quốc nữa, cũng đều ở dưới quyền cai trị của chính phủ Pháp, quyền tư pháp của tòa án tây.

Về mặt hành chính, thì mỗi lãnh đứng đầu là một viên quan cai trị, gọi là tham biện, có quyền hạn rất rộng (đây là không kể hai thành phố Saigon và Chợ-lớn, sống dưới một chế độ riêng). Viên quan cai trị ấy có trách nhiệm về việc trị an trong hạt, về việc chi thu trong tỉnh. Chính viên ấy xếp đặt ngân sách của tỉnh mình rồi đệ ra hội đồng hàng tỉnh nghị quyết, chính viên ấy có quyền tiêu tiền của quỹ hàng tỉnh chi tiêu, miễn là số tiền tiêu ra không quá 1.200p00. Ngoài ra, viên quan cai trị ấy còn có quyền duyệt y và kiểm sát quỹ của các hội nông phố tương tế, quyền mở cuộc đấu giá cho thuê công điền, công thổ trong hạt mình; và quyền — quyền này là dấu vết của chế độ bản xứ — quyền phạt những người vô có chậm nộp tiền thuế hay tiền phạt, từ một đến năm ngày nhà pha và từ một đến mười lăm quan tiền Pháp.

Bên cạnh viên quan đầu tỉnh là một viện dân biểu nhỏ, gọi là hội đồng hàng tỉnh. Chức viện trưởng của hội đồng ấy dành riêng cho viên quan đầu tỉnh, còn các vị hội viên thì do dân cử ra. Nói là dân, nhưng thực ra chỉ có những vị hương lý tại chức mới có quyền đầu phiếu. Mỗi tổng bầu một vị hội viên, và hội đồng ít ra phải có mười hội viên; ngoài ra, còn có hai vị hội viên người Pháp ở trong tỉnh do chính phủ cử ra nữa. Công việc quan trọng nhất của hội đồng ấy là nghị quyết về ngân sách riêng cho tỉnh mình, về việc thừa nhận thay là từ chối những tiền cho của tư gia, và ở ý kiến về mọi việc có liên can đến quyền lợi của cả tỉnh.

Dưới quyền viên quan đầu tỉnh, có những viên đại lý người Pháp, và các công chức người Nam: Đốc phủ xứ, Phủ, Huyện, phân sự. Không phải như ngoài Bắc, ông phủ là người cai trị một phủ, ông huyện cai trị một huyện. Những ông huyện, ông phủ hay đốc phủ xứ trong Nam là những viên chức của ngạch hành chính bản xứ, thường là tòng sự ở phủ Thống đốc hay ở phòng giấy các vị tham biện. Trong số phủ, huyện ấy, có người được cử ra cai trị một quận (phủ hay huyện ngoài Bắc) và lấy tên là chủ quận. Tất cả các tỉnh trong Nam, trừ tỉnh Gò-công ra, đều chia thành từng quận như vậy, và ở trong hạt thuộc quyền cai trị của mình, thì ông chủ quận người Nam quyền hạn cũng tương tự như viên đại lý người Pháp. Nghĩa là phải chịu trách nhiệm về việc trật tự và tuần phòng, giúp đỡ các vị biện lý, giúp đỡ các viên chức nha Thương cội tỉnh, trông nom về việc thu thuế, về việc đắp đường, đào sông, thanh tra các trường công hàng tỉnh và hàng xã, kiểm soát công quỹ các làng, xét xử những việc thường thức trong quận.

Những quận ấy lại chia ra thành tổng. Mỗi tổng có một vị cai tổng kiêm đầu, và có những người phó tổng, gọi là sung biện hay bang biện, giúp việc. Những vị cai tổng, sung biện hay bang biện, đều là do chính phủ chọn trong một số người dân bầu ra, và quyền hạn trách nhiệm cũng tương tự như các vị chủ quận... Có điều khác là các vị cai tổng vừa là người thay mặt chính phủ Pháp trong hạt mình, lại vừa là người đại biểu của nhân dân trong hạt đối với chính phủ.

Về phương diện tư pháp, thì công dân hay thuộc dân đều thuộc quyền xét xử của tòa án Pháp.

Trước kia, cho mãi đến năm 1881, thì không có việc phân quyền cai trị với quyền tư pháp. Các vị quan cai trị Pháp thì coi sóc về việc án tử cho người pháp, còn các quan lại Annam thì trông nom về việc tư pháp cho người Nam. Nhưng dần dần người ta nghĩ rằng các vị quan tòa nhà nghề có lẽ xét xử công bằng hơn các nhà cai trị người Pháp và người Nam. Vì vậy, năm 1881, một đạo chỉ dụ quyết định từ năm đó trở về sau, công dân và thuộc dân Pháp đều đem ra trước tòa án Pháp, có các vị quan tòa nhà nghề xét xử, duy mỗi hạng người lại theo

LY TOET — Đêm qua tôi gặp ma bác ạ!
XÃ XÊ — Gớm bác nói làm tôi dựng cả tóc gáy

một thứ luật riêng. Người Pháp thì theo luật bên Pháp đem tuyên hành ở Nam kỳ, còn người Nam thì theo luật do các đạo chỉ dụ của ông tổng thống Pháp đặt theo tục lệ trong xứ: thí dụ như đạo chỉ dụ 3.10.1883 về luật hộ và đạo chỉ dụ 31.12.1912 về hình luật áp dụng cho thuộc dân Pháp ở Nam kỳ.

Gần đây chính phủ Pháp lại có khuynh hướng về chính sách cộng tác với thuộc dân, muốn dùng người Nam về việc tư pháp riêng cho người Nam, như đã dùng người Nam về việc cai trị, nên có đặt ra một ngạch quan tòa hòa giải cho người Nam. Song những tòa án hòa giải ấy đặt ra từ năm 1921 vẫn chưa được nhiều cho lắm.

Dầu sao, thuộc dân người Nam ở Nam kỳ thuộc quyền tòa án Pháp xử

được những vị quan tòa độc lập và thông hiểu pháp luật xét xử. Những vị quan tòa ấy ít ra là phải có bằng luật khoa cử nhân rồi đều do chỉ dụ bổ nhiệm, và tuy thuộc quyền ông tổng trưởng bộ thuộc địa, bao giờ cũng có một hội đồng kỹ luật gồm có năm vị quan tòa pháp án Pháp và tòa thượng thẩm ở Paris nghị phạt những điều lầm lỗi. Xem như vậy, sự phân quyền ở đây kể cũng đã rõ rệt, và ích lợi của sự phân quyền hẳn không còn ai lạ nữa. Hai là nếu luật pháp áp dụng cho dân bản xứ là luật pháp riêng do những đạo chỉ dụ kể trên đặt ra, những luật tố tụng về luật hình, luật hộ, và những luật về sự tổ chức nha tư pháp ở trong xứ là chung cho cả công dân Pháp và thuộc dân.

Hoàng Đạo

Rượu Cốt Nhãn

MARTELL

à thứ rượu đã nổi tiếng
từ 200 năm nay

ĐẠI-LÝ ĐỘC QUYỀN

L. Rondon & Cie L^{td} 21, Bd. Henri Rivière HANOI

nhớ trận Bạch-Đằng hống hách của
đạo Trần-Hưng-Đạo. Nhưng ta không

đã tả sự thiếu ăn của binh lính Đức
hồi cuối trận 1914-1918 bằng những

Lại điều này...
đã lảng xa Đức. Nhưng buổi đầu Đức

xây ra
lga mất
âu? Láo
tiê
lái

TIN VĂN...

VĂN của LÊTA

H ÌM lại tin văn văn !
Bút máy đã mờ, nhưng
vẫn bị vẩn về mãi trong
mấy ngón tay. Nó có vẻ bán khoán
như chủ nó.

Tin văn văn ?
Biết nói gì bây giờ ?
Làng văn ít lâu nay làm sao ấy !
Tuy dở hơi, vẫn còn làm cái dở
hoi thực ; nhưng nó nhảm quá
chẳng bỏ : óng cười.

Mấy nhân vật chính thì ít lâu nay
im hơi.

Các ông Lê văn Trương, Trương
Tữu và công ty lẫn vào hồ hết ở
đâu chẳng biết nữa.

Một đôi cuốn văn thơ thô dài thô
ngắn, chỉ đủ làm miệng cười của
chúng ta ngáp ngáp : bởi vậy ta cũng
không có thì giờ mỉm cười.

Các báo hầu hết xô cả về việc
chiến tranh ở bên Tàu bên Tây.

Cả đến báo *Đông Pháp*, cũng bỏ
được những phụ trương tiêu thuyết
và phụ nữ.

Rút lại, trong khi thế giới lung
tung, làng văn ở đây có một vẻ
thái bình đáng lo ngại.

Tôi muốn nói một câu chuyện
này, nhưng ngập ngừng mãi.

Mà ngựa nói đã từ một tháng nay
rồi !

Nói đến một việc, đến một người
có quan hệ mật thiết với làng bao
chúng tôi. Nói đến một nhân vật
đáng sợ... đáng kiêu ngạo, một vị
quyền thế cầm cân nảy mực cho
nền ngôn luận ở đây - và ở khắp
mọi nơi bây giờ...

Nói đến... (thời ! giấu diếm làm
gi ?) bà Kiềm Duyệt.

Tôi thấy lòng tôi hồi hộp, và ngồi
bút vấp trên mặt giấy khi viết (một
cách rất linh cần và với hai chữ
hoa rất nắn nót) cái tên đẹp đẻ của
bà.

Mấy hàng này tôi cũng viết ra với
một ý tôn trọng vô cùng lễ phép.

Bà Kiềm Duyệt (thực vậy) là một

Khách hàng hỏi thợ ảnh : - Còn phải đứng lùi mấy bước : nữa hờ ông ?

người đàn bà nghiêm trang mà có
độ lượng. Nhan sắc của bà cao quý
và giữ được một vẻ trẻ trung khá
ái nhất đời.

Tội nói thế để được lòng bà, có
cái chữ ý tà tất cho hài của tôi
không bị xóa câu nào.

Thực ra thì bà không khả ái quá
đến thế.

Trái lại nữa.

Nói nhỏ tày với các bạn : đó là
một bà già đến điều ma mồm, và
nhan sắc chẳng khác gì một bà mẹ
chồng ác nghiệt nhất đời. Cái mũi
lõ không thể nào lõ được hơn, cái
kinh to như đề phông đại các điều
nói hờ của chúng ta ; còn đôi mắt
thì, trời ơi ! đôi mắt thì quăm quăm
mà sắc như dao cau ! nay nói đúng
hơn, sắc như cái kéo to tướng bà
cầm trong tay và chỉ định để cắt !

Xin nhớ : tôi nói vụng đấy, đừng
ai mách với bà.

Nhưng vách có tai. Chưa chẵn sự
đại miệng của tôi vừa rồi bà không
biết đến.

Có lẽ bà đương rửa thềm cái ảnh
chàng viết báo hồn xược này cũng
nên.

Hay có lẽ bà biết mà làm ngoi đi
Vi cũng nên nhận rằng người
đàn bà ấy cũng không hay chấp
nhất lắm.

Tôi còn đoán bà là người vui tính

nữa. Nghĩa là bà có khi mỉm cười
nghe thấy người ta chế riễu mình.

Đó là câu chuyện đề chừng.

Nhưng số phận của những hàng
chữ vô tội này mong cho câu
chuyện đề chừng thành chuyện
thực.

Nói rằng bà Kiềm Duyệt bị chế
riễu mà không thêm giận, không
phải là nói ngoa.

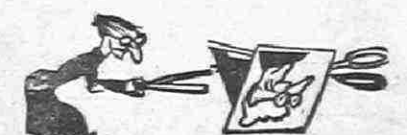
Hay ít ra, không ngoa đối với bà
Kiềm Duyệt bên Pháp.

Nhân dịp bà Kiềm Duyệt tái sinh,
báo *Canard enchainé* chào bà bằng
một bài trào phúng ngộ nghĩnh.
Trong khi, cùng số báo, những bài
khác bị bỏ, bị cắt, bài chế riễu này
không bị mất một giòng.

Mà trong bài ấy, bà Kiềm Duyệt
cò được người ta nịnh như ở đây
đâu ?

Bà cứ để yên cho báo *Canard*
đem làm đầu đề pha trò. Và vẽ
chân dung bà, bằng những nét
cũng khá ngạo mạn.

Đây này :

Lêta

Việc tuân lễ

(Tiếp theo trang 5)

Vụ chính phủ Nam kỳ kiện các ông
Mái, Tào, Thấu, đã ra trước tòa án cai
trị. Chính phủ miền Nam xin hủy chế hội
viên Hội đồng' quản hạt của ba ông đi,
cho rằng các/bà/cử các ông không hợp
lệ. Tòa án cai trị đã bác đơn của chính
phủ Nam kỳ.

Việc gọi đến thoại ở Hanoi đi các
tỉnh bị cấm từ ngày xảy ra chiến tranh
ở An châu, nhưng nay vì tình hình trong
nước đã yên nên lại được lưu thông như
thường.

Ông Sâm, hội trưởng hội Liên hữu
báo giới, vừa bị bắt. Các nhà đương
chức cho rằng hội Liên hữu báo giới
về chính trị và liên lạc với đảng Đệ-tứ-
quốc-tế. Những ông Tôn, Hoài và Tào cũng
bị bắt với ông Sâm.

Những người nộp thuế sưu các tỉnh từ
hạng 5d trở lên mà ngụ ở thành phố Hanoi
nếu đến ngày 31 Octobre 1939 chưa đến
Tòa Đốc-Lý nộp thuế Trục-Tho thì bắt đầu
từ 1er Novembre sẽ phải phạt thêm 30%
hạng thuế mà mình phải nộp.

BÁO, SÁCH MỚI

Echo de l'Industrie et du Commerce
Indochinois số 1 xuất bản mỗi tháng 1
kỳ vào ngày 15, giá mỗi số 0.15.

Tòa báo : 20, Boulevard Grand Boud-
dha Hanoi.

Dã tràng của Thiệt Can, do nhà in Đức
lou Phương Saigon xuất bản. Sách dày
trên 300 trang, giá 0p.70.

Xin giới thiệu báo, sách trên cùng bạn
đọc *Ngay Nay*.

Cải chính

Trong mục « Người lịch sự » số
trước, tên ký « Địa lương » (xếp làm)
xin đổi là « Dịch lương » cho đúng.

NAM-TÂN THƯ - QUÁN ĂN - CỤC

100, PHỐ BONNAL - HAIPHONG

ĐẠI-LÝ : Báo, Chi, Sách Vẽ.

BẢN ĐỒ : Đồ dùng trong lớp học
và văn phòng.

NHẬN IN : Giấy má số sách.

Muốn ăn các món cơm tây
cho đúng vị, phải đến
Café Restaurant
JOSEPH
PHỐ BICHOT, HANOI
MỘT HÀNG CƠM ĐÀ NỘI TIẾNG

MỘT CUỐN SÁCH HAY
TIẾNG NGAY XANH
của NGUYỄN TIẾN LĂNG
cố chức Hán-Việt nước Pháp
Hương Sơn Đường
37 phố Hàng Bông, Hanoi, xuất bản
Giá 0p.38 một cuốn dày 132 trang,
in đẹp. Ở xa thêm 0p.05 cước phí.
Giả tiền bằng tem poste.

Mời các ngài tới nếm
các món ăn Tứ-Xuyên
tại
Cao lâu Tứ - Xuyên
82, HÀNG TRỐNG, HANOI - GIẤY NÓI SỐ 394.
Sẽ được vừa ý vì MÓN ĂN NGON
Cách tiếp lịch sự - Nhận đặt tiệc

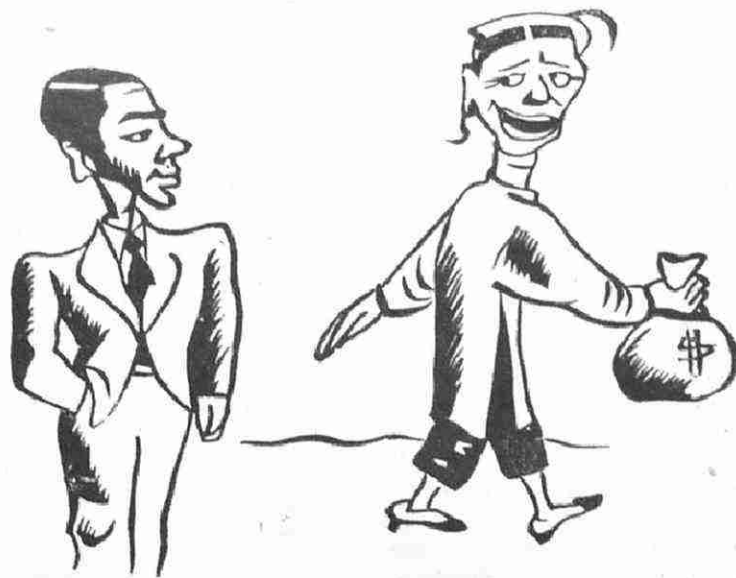
CHỈ GIỮM
Ái mắc bệnh lao
Bệnh ho lao, ho ra máu, ho khạc
khét, ho có đờm trắng, xanh vàng,
hồi thối, bình abon có khi bị hình
nóng lạnh, mà đi điều trị thuốc Tây,
Nam không dứt, nên uống thuốc gia
truyền của cụ Trịch hải Long (một
tờ ông đốc học báo). Thuốc đã cứu
đặng muôn ngàn người. Có 2 thẻ
(thứ 5p. và thứ 3p.50. Ở xa mua
thuốc gửi mandat cho ông :
TRỊNH-VÂN-HÀO, Directeur Ecole
Villa n. 110 rue Vassoigne
Tânlính, Saigon

CƯ'ƠI — ĐẰNG NHÀ GIAI...

— Nhà gái nhờ tôi sang khám ngài về... sức khỏe. Một con cá chép, một con gà, hai chai bia và một cân hạt tiêu, ngài soi hết mà không... việc gì, thì cuộc nhân duyên của ngài thành.

— Me sang nhà gái đầu tiên cưới lấy biên lai me nhé!

— Mừng tuổi bà mẹ vợ, chú rề lẽ nửa chừng, bằng nửa người thôi: bà mẹ vợ chưa cho gì, mới hứa!

— Có ai học đến chữ ngờ! Quanh năm đi bit-tất phin. Khen mãi có tiền thư, « Một » và điện! Bây giờ mới biết, ghê kinh niên, từ bán chân đến ngực!

— Đào mãi, đào mãi để bới cửa! Tất cả cửa, có mỗi cái thai đã được vài tháng... nhân vậy, « một cửa, một con, ai từ »

của TÔ-TỬ

Tôi dạy dỗ

(Tiếp theo trang 7)

Lúc tan học, ngay trước cửa nhà trường nó gặp bà Gertrude, người đàn bà ở đối diện nhà chúng tôi. Bà ấy bảo nó: — Lạy trời đất! Pip-pô ơi! Hôm thứ tư chị không đến chơi được, bu em có phần nào gì không?

Thằng con tôi nói ngay:

— Chẳng phần nào gì cả, mà bu tôi lại lấy làm thích nữa cơ! Bu tôi còn bảo: — thực là may phúc mình được yên thân vì không phải tiếp cái đồ hàng to tướng là con mẹ Gertrude kia, con mẹ ấy không ai khiến mà bà đầu cũng trở mũi vào!

Từ thì bà Gertrude — bà này mắc bệnh dở hơi — liền quay ngay cán ô lại mà đập lên thằng bé như đập một cái trống vùi đi.

Thôi, kể thế cũng đủ: không cần phải « năm dài » câu chuyện thêm nữa, như lời nàng Messaline đã nói xưa (1).

Duy chỉ có một người chịu nghe nói thực ngay vào mặt. Đó là bác kéo chuồng ở nhà thờ đức bà Maria, gần nhà chúng tôi.

Thằng bé bảo bác ta rằng:

— Khốn khổ! khi người ta có một quả cà chua như thế ở chỗ cái mũi thì người ta chỉ còn cách là khua mắt đi là hơn!

Bác ta trả lời:

— Cảm ơn em! nhà em mọi người mạnh khỏe chứ?

Về sau mới vỡ ra rằng bác này điếc!

Rút lại, thằng bé lượn được:

Tất: 6 cái.

Quả thị: 12 cái.

Thất vọng: 1.

Và một cái đá vào đầu các ngài cũng biết.

Lugi Lucatelli.

LÊTA dịch

1.) Nguyên văn: không cần phải « năm dài » hơn nữa — *Da di dài* còn có nghĩa là kéo dài câu chuyện. Tiếng này buồn cười vì nhắc đến Messaline, người đàn bà dâm dục có tiếng đời cổ cũng như Vò-Hàn.

CẦU Ô

Tim việc làm

— Trẻ tuổi nhanh nhẹn học lực đủ dùng biết đánh máy đã làm qua các nhà buôn. Muốn tìm một việc làm ở các nhà buôn, lương cần đủ dùng.

Hỏi M. Khánh Tòa báo.

— Có bằng Diplome muốn tìm một chỗ dạy học ở tư gia Hanoi.

Hỏi M. Tiếp N° 1, voie 34 rue Lambert — Hanoi

Quý bà, quý cô lịch sự chỉ nên dùng hoa, hạt, vòng, nhẫn ngọc thạch

Xin mời đến hiệu:

MAI - THI - TRƯỜNG
BRODERIES — DENTELLES

21, Av. de la Cathédrale
HANOI

Blouson - Pull'over - Chandail...

Hãng dệt Phúc-Lai đã có catalogue 1939-1940 các hàng mùa lạnh. Áo len, áo sợi, đủ các kiểu, các lối, các màu. Các nhà buôn nên viết thư ngay về lấy mẫu.

PHUC - LAI

87-89, ROUTE DE HUẾ

HANOI

Về mùa hè

lại trong lúc vải đắt, công cao này

dùng **CHEMISSETTE**

tức là ta đã chọn thứ y phục hợp thời nhất, lịch sự và tốn ít tiền.

Manufacture CU GIOANH

70 Rue des Eventails, Hanoi — Tél. 525

La plus importante fabrique de chemisettes au Tonkin

Docteur

Cao xuân Cầm
de la Faculté de Paris

CHUYÊN TRỊ:

BỆNH HOA LIỄU và NỘI THƯƠNG

Khám bệnh tại:

153, Henri d'Orléans — Hanoi
(Phố cửa Đông, cạnh hội Hạp-Thiện)

Sách « Nói chuyện nuôi con » của bác sĩ làm có bán tại hiệu Nam-Kỳ phố Bờ-hồ, 17 Francis Garnier, Hanoi. Giá 0p.35 một quyển

ENSEIGNEMENT PAR CORRESPONDANCE

Français - Mathématiques - Sciences

Mensualités

Préparation au C.E.P.C.I. 2p.00

Cours de 1ère & de 2e années P.S. 3p.00

Préparation au B.E. & D.E.P.S.I. 4p.00

Cours de Français pour les adultes 2p.50

Pour tous renseignements, écrire à

l'Ecole TRITON

8, 8bis et 10 Résident Miribel

HANOI

Joindre une enveloppe timbrée pour la réponse.

Thuốc đánh răng sắt trùng

ECLAT D'ARGENT

Hương thơm. Nhiều bọt

Chế tại PHARMACIE DU BON SECOURS

Mme NGUYỄN ĐÌNH HOÀNG

52, Bd. ĐÔNG - KHÁNH, HANOI — Tél. 454

Cần có nhà đại-lý độc quyền ở ba nơi:

NAM - KỲ, AI - LAO, CAO - MÈN

Xin viết thư về thương lượng

Các binh lính Đông-dương nên chú ý đến quyển sách

LE FRANÇAIS PAR SOI-MÊME

par NGUYỄN - HOÀI - ĐÌNH, Đốc-học Hải-dương

In lần thứ bảy, phát hành hai vạn rưỡi quyển

Quyển sách này soạn riêng cho người biết đọc Quốc-ngữ tự học tiếng Pháp một mình không phải thầy, dễ học, chóng nhớ, nói tiếng Pháp rất đúng.

Để giúp cho anh em nhà binh, lao động, học sinh và người nhiều tuổi tự học tiếng Pháp một mình. Sách này có 80 bài dịch tiếng Pháp ra Quốc-ngữ và Quốc-ngữ ra chữ Pháp. Học trong thời kỳ rất ngắn sẽ nói được tiếng Pháp thạo, giao thiệp cùng người Pháp dễ dàng, không như thứ sách bắt chước làm rồi trí người học.

Bán khắp các hiệu sách — Giá 0p.80 — Ở xa thêm 0p.20 tiền cước

ÉDITION NAM-KỲ, 17, Bd Francis Garnier, Hanoi — Tél. 882

Đã có: AU CHÂU ĐẠI CHIẾN, giá 0p04

Hãy trị bệnh bằng thuốc chuyên trị

Độc tố

Trị các bệnh ho mũi phát, ho khàn, có đàm, tắc tiếng. Ho gà, có thài ho, đờ đờ ho sủi bần. Ho lâu năm, đờm lên cơn xanh, đen, có huyết, ho lao. Hai chỗ vai đau, đầu xây xẩm, mất ngủ, ón lạnh, rét ra trong phổi. Hiệu nghiệm trong 24 giờ. Giá mỗi hộp 1p.00

Phụ nữ bạch huyết

Trị kinh nguyệt không đều, hay trễ sớm. Huyết kinh bầm đen, huyết kinh khi nhiều khi ít. Tử cung sưng có mủ, đau trắng da dưới, huyết trắng ra nhiều. Người mất máu, mất răng, đau thất lạc. Uống trong 1 hộp Bạch huyết hoàn thì kinh sẽ có lại đúng ngày, hết Bạch-dái. Máu có thài. Giá mỗi hộp 1p.00.

Gửi Contre Rembi. do: **VẠN-HÓA 8, Cantonais, Hanoi**
VÕ-ĐÌNH-DÂN
323, Rue des Marins — Cholon
ĐẠI-LÝ: Mai-Linh 68-62 Cầu Đất Hải Phòng
Nguyễn-văn-Đức, 11, Rue des Caisses Hanoi

PHỤ-GHUNG

Làm Dứt-tuyệt là cái đặc điểm của thuốc

Nhiều bạn phân nan thuốc Di-tĩnh chỉ trị tạm thời. Còn uống thì hết bệnh, mà nghỉ thuốc, bệnh trở lại như xưa.

CỔ TINH ÍCH THỌ hoàn của PHỤC HUNG Y QUẢN bảo chỗ không có như vậy. Sẽ đi được tìm dụng nhà ta, là nhờ ở chỗ: **BÌNH KHÔNG BAO GIỜ TRỞ LẠI.**

Bình mộng-tĩnh, di-tĩnh, nhẹ trong 1, 2 năm dùng 2 hộp là thật mạnh. Bệnh hoạt tính, nặng 5, 7 năm dùng nhiều lắm 5 hộp, là không còn bao giờ tái trở lại nữa.

Cái đặc điểm của **CỔ TINH, ÍCH THỌ** là ở chỗ ấy. Giá mỗi hộp 1p.00.

CỔ-TINH ÍCH-THỌ

(Gửi Contre Remboursement)
Tổng phát hành phía Bắc: **VẠN-HÓA 8 Cantonais, Hanoi**
Tổng phát hành phía Nam: **VÕ-ĐÌNH-DÂN 323 Marins — Cholon**
ĐẠI-LÝ: Mai-Linh 68-62 Cầu Đất Hải Phòng
Nguyễn-văn-Đức, 11, Rue des Caisses — Hanoi

Biểu số
**Thư quý ông,
 Thư quý bà**

Khi sinh nở, lúc thế nào?
 Hoa-Kỳ Rượu-Chối soa nào khốt
 Té chán, chấy máu, đất tag?
 Cầm hân, cầm thứ soa ngay khốt liền!
 Hộp lớn 135 grs. : Op.60
 Hộp nhỏ 75 grs. : Op.35

Hỏi ở các nhà Đại-lý:
PHÒNG TÍCH « CON CHIM »
 Nháp Đông-dương có treo cái biển tròn

AI quan tâm về bệnh đau thận nên biết

**Kỷ niệm mùa thu
 năm 1936**

Mùa thu tháng tám năm 1936, thuốc KINH TIẾN TUY TIỀN tức KHANG HY TRẮNG DƯƠNG KIẾN THẬN HOÀN ra đời, có những cuộc biểu échantillon 5 vạn hộp. Cuộc bán giá đặc biệt một nửa tiền, cuộc tổ chức phát quang cáo hàng phi cơ, cuộc phái một đoàn phụ nữ đi phát cáo bạch, cuộc số số công khai có hàng ngàn giải thưởng. Thực là rầm rộ về cách quảng cáo và quả thực si dùng cũng khen là một thứ thuốc vừa bổ thận, vừa chữa các bệnh ở thận rất hay, dùng với cái tính cách rặng của nó là thuốc tởn vua. Bởi vậy nên hàng năm cứ đến mùa thu là lại có cuộc kỷ niệm thứ thuốc đó ra đời. Cuộc kỷ niệm thứ thuốc này tức là lại làm lại những cuộc quảng cáo mà năm đầu đã làm và cũng bán trư đặc biệt nữa. Vậy từ nay ai mua thuốc Kinh Tiến Tuy Tiên lại được mua theo giá đặc biệt ở Hanoi hộp 2,00 lấy 1,00, hộp 1,00 lấy 0,50; ở các đại-lý hộp 2,00 lấy 1,20, hộp 1,00 lấy 0,70. Hạn chỉ từ nay đến 30 October, xin các ngài lưu ý kéo quá ngày thì không mua được giá đặc biệt ấy nữa.

AI chưa hiểu rõ lịch sử và công dụng thuốc này, xin hỏi lấy biểu một tập 4 trang chuyên nói rặng về thuốc ấy.

Ở xa mua bằng cách lịch hoa giao ngân, và phải chịu lấy tiền cước. Thư từ xin đề:

THƯỢNG - DỨC
 15, MISSION - HANOI
 Các tiab đều có đại-lý thuốc Thượng-Dức

Sữa
NESTLÉ
 Hiệu Con Chim

SỨC MẠNH CỦA TRẺ CON
 BAO THẦU CHO CHÍNH PHỦ PHÁP

Hỏi xin không mất tiền quyền sách dạy cách nuôi trẻ của bác sĩ Vidal soạn ở hãng NESTLÉ, phố Paul Bert, số 55 HAIPHONG

VIÊN ĐÔNG LẬP BỒN

Hội Đông-Pháp và danh hân vốn 4.000.000 phật lang, một phần tu đã góp ra Công ty hành động theo chỉ dụ ngày 12 tháng 10 năm 1916. Đăng bạ Hanoi số 17

Món tiền lưu trữ: 1.164.878p.41
 Tính đến ngày 31 Décembre 1935 để hoàn vốn lại cho người đã góp

HỘI ĐÔNG PHÁP SÁNG LẬP NÊN RỜI HỘI LẬP BỒN TO NHẤT HOÀN CẦU: HỘI SÉQUANAISE LẬP BỒN

Tổng Cục GIÚP NHỮNG NGƯỜI ĐỀ DANH TIỀN
 SỐ 21 Phố Paul-Bert - Giáp nội số 291
 Quận Lý ở Saigon
 61, đường Kinh-Lập - Giáp nội số 291

Số tiền mà bản hội trả cho những người trúng số hay bán lại phiếu (tính đến cuối tháng AOUT 1935) là: **1.141.981.040**

KỶ XỔ SỐ THỨ BẢY MƯƠI TƯ Những số trúng ngày 28 SEPTEMBRE 1935

Xổ hội chính giờ sáng tại số Quận-Lý số 68, đường Kinh-lập (Bd Charrer) Saigon
 Do M. René Favre, Hông biederemann, da gon, chủ toa Mme Kellermann, 113, phố Champagne, Saigon, M.M. Lưu Vinh, bang trưởng ở Saigon và Lê văn Dau, hội viên Quận hạt ở Gocong dự toa.

CÁCH XỔ SỐ - Theo thể lệ của Hội thì những phiếu đã đóng tiền được dự cuộc xổ số hàng tháng. Trong 3000 số thì được một số chung về hàng phiếu "A" và "A.T." khi chúng thì được hoàn ngay số; về cuộc xổ số miễn trả cho hàng phiếu A.T. cũng miễn theo cách thức đó. Mỗi hàng bán bánh xe kiểu "FICHET" - bánh xe đầu có từ 0 đến 3 còn những hàng xe sau có từ 0 đến 9. Với mỗi lần quay, con số ở các bánh xe ra chỉ số thì thay đổi từ 0 đến 9999.

Lần mở đầu từ ngày 0 đến 2999 số quay ở bánh xe ra là số trúng.

Lần mở thứ hai từ ngày 3000 đến 5999 đem cộng 3000 với số quay ở bánh xe ra để tìm số trúng.

Lần mở thứ ba từ ngày 6000 đến 8999 đem cộng 6000 với số quay ở bánh xe ra để tìm số trúng.

Lần mở thứ tư từ ngày 9000 đến 11999 đem cộng 9000 với số quay ở bánh xe ra để tìm số trúng.

Lần mở thứ năm từ ngày 12000 đến 14999 đem cộng 12000 với số quay ở bánh xe ra để tìm số trúng.

Khi cứ theo cách thức trên mà mở.

Về cuộc xổ số gần hội thì trong 30.000 phiếu số đóng tiền tháng mới mở một số trúng. Cách thức mở cũng như các cuộc xổ số khác duy phải tăng thêm một bánh xe kiểu "FICHET" có từ số 0 đến số 9.

Lần mở đầu từ ngày 0 đến 29.999 số quay ở bánh xe ra là số trúng.

Lần mở thứ hai từ ngày 30.000 đến 59.999 đem cộng 30.000 với số quay ở bánh xe ra để tìm số trúng khi những phiếu bán hàng không qua Gocong.

Không phải
 rong
 bao có đã quay
 ở nonc xe cũ

DANH SÁCH CÁC NGƯỜI TRÚNG SỐ

TARIF "A"

Những số đã quay ở bánh xe ra: 0933-0721-0721-0116-2105-1861-0851-0116-1915-2037-1433-2486-1121-2652-54-13-110-72-6933-1941-2025-1081-0181-2670-0181-2874-2545-7814-4914.

61.681	M. Hoàng thị Lạc, 16 II, phố C. Ledalle Hanoi.	500p.
69.184	Cha Gonthier, nhà thần học ở Quibon, phía 500p	500.
80.844	Cha Lê quang Xa, ở Travnh, phía 1000p	1.000.

ANCIEN TARIF

1.378/A	Lần mở thứ nhất: Hoàn vốn hội phần	
1.358/B	Những số đã quay ở bánh xe ra: 1358-3532.	
33.532	M. Nguyễn đình Nhàn, 20 phố Chasseloup Lechat, Saigon, phía 500p	2.500.
1.932/A	Phiếu đã x/a bỏ ở Saigon	
1.932/B	Phiếu đã bán lại ở Hanoi	

1.932/A	Lần mở thứ hai: Hoàn nguyên vốn	
1.932/B	Những số đã quay ở bánh xe ra: 1932-0749-2725-1156-0884-0777-1215-268-0596-2845-0875-0875-1007-1835-1775-1373-1737-1367-0817.	
	H. Chương peng Fong, 24, phố Saigon, Haiphong, phía 500p	500.

21.913	Lần mở thứ ba: Khỏi phải đóng tiền tháng	
37.068	Những số đã quay ở bánh xe ra: 1316-0754-1366-0914-0815-1294-0662-0535-0953-1078-1664-0945-1066-0528-0631-1594-2313-1975-1821.	
	Người có tên sau này trúng số miễn trả trị giá kể ở cột thứ nhất có thể bán lại ngay theo giá tiền kể ở cột thứ hai	
	M. Trinh van Thong ở Thủ Phu, huyện Vĩnh-Lô, Thanhhoa, phía 200p.	200p.
	M. Maurice Dignac, chủ sự ở Văn Tự ở Cantho, phía 100p.	1.000

Khi trúng số thì chủ về cử việc giao lại cái vé tiết-kiệm và lãnh tiền ngay đủ số bạc nguyên hiện.

Kỷ xổ số sau định vào ngày 30 OCTOBRE 1935, hồi 9 giờ sáng, tại số Tổng cục (Bất Đông Sin của Bin-hội) 30-32, Phố Tráng Tiên, HANOI

CÁC NGÀI CÓ MUỐN một số vốn lớn mà mỗi tháng chỉ phải bỏ ra một số tiền nhỏ

Ngài cũng mong được dịp may trúng số và lúc ngay một số tiền to tại! Các ngài nên mua ngay tờ "TITRE A" của bản hội từ lúc mới mua về VÀ TIẾT-KIỆM MỚI "TITRE A" được lãnh 50% về tiền lãi. Người chủ về gây vốn bằng cách góp tiền từng kỳ trong một thời hạn có thể dài đến 25 năm tùy theo ý muốn mà có thể lãnh ngay số vốn ra, nếu về mùa trúng ở trong các kỳ xổ số hàng tháng, hay cũng làm đến hết hạn về. Ngoài số tiền vốn đã cam đoan, chủ về còn được hưởng theo tiền lãi càng ngày càng tăng lên

Rentrée des classes

Vous trouverez à l'I. D. E. O. tous les articles scolaires nécessaires à vos enfants

Articles de bonne qualité leur donnant le goût du travail.

Articles « RECLAME » vous permettant de faire des économies :

- Cahier de Brouillon « RECLAME » 100 pages . . . 0\$12
- Boîte de 100 copies doubles, beau papier . . . 1.70
- Ramotte de 100 — — quadrillé multiple . . . 1.20
- Plumier laqué, couvercle chromos 1.20
- Compas sur panoplies : 15 & 4 pièces . . . 0\$88 & 0.48
- Compas plats nickelé réversible double usage . . . 1.18
- — — en pochette . . . 3\$25 — 2.20 & 1.65
- Nécessaire scolaire 4 pièces, pochette cuir 0.52

Catalogue des articles scolaires sur demande

L. I. D. E. O.

LIBRAIRIE - PAPETERIE

HANOI - HAIPHONG

POUDRE TOKALON « Pétalia »

SURPRENANTE DÉCOU-
VERTE D'UN CHIMISTE
PARISIEN SPÉCIALISTE
DE BEAUTÉ

Une poudre de riz si fine et si légère qu'elle flotte dans l'air. Telle est la surprenante création d'un Chimiste Parisien.

C'est pourquoi la Poudre Tokalon s'étend si régulièrement et si uniformément, recouvrant la peau d'un fin voile de beauté, presque invisible. Il en résulte une beauté paraissant parfaitement naturelle. Très différente, en son effet, des poudres lourdes et démodées qui ne donnent qu'une apparence « maquillée », la Poudre Tokalon contient notamment de la Mousse de Crème qui la fait adhérer à la peau pendant 8 heures. Même dans un restaurant surchauffé, jamais votre visage nécessitera de « retouche » si vous employez la Poudre Tokalon. A la fin d'une longue soirée de danse, votre teint sera toujours frais et exempt de luisant.

Agents: F. Maron A. Rochat & Co
45 Bd Gambetta — HANOI

Sâm Nhung Bách Bò Hồng Khê

Lấy tinh chất & cơ quan sinh dục của các loài vật rất mạnh chế luyện với Sâm Cao-lý, Lộc Nhung cùng với các vị thuốc bổ quý giá, nên dùng nó dẫn ngay đến thân và bộ máy sinh dục của người ta làm cho trở lại, khỏe ra như người được tiếp hạch, sinh ra nhiều tinh huyết, ăn ngon miệng, ngủ yên giấc, tinh thần minh mẫn, bền trí nhớ lâu, đại tiện thông, nước tiểu trong, khỏi đau lưng, bốc hỏa. Các ông dùng trong 2 ngày sẽ thấy trắng dương cổ khí, tinh đặc, trong khi phòng sự không thấy nhọc mệt. Nếu ai có bệnh di tinh, lãnh tinh, nhiệt tinh, mộng tinh cũng khỏi. Đàn bà dùng được huyết tốt, kinh điều; bà nào có bệnh kinh nguyệt bất đều sinh ra các chứng đau bụng, đau lưng, bốc hỏa, ra khí hư (bach đại hạ) cũng khỏi. Bà nào nuôi con thì tốt sữa, có chữa thì khỏe thai. Các cụ già đau lưng đau mình mỏi mệt, kém ăn kém ngủ hoặc có bệnh ho, bệnh thổ đờng cũng khỏi cả. Trẻ con dùng thuốc này sạch cam sùi, bỏ ti, tiêu thục. Nói tóm lại tất cả nam phụ lão ấu, nếu ai cần phải bồi bổ sức khỏe thì không còn có thứ thuốc bổ gì hay bằng thuốc Sâm Nhung Bách Bò Hồng Khê này. Thuốc thơm ngon dễ ăn; các ông dùng thứ bao sập vàng, các bà dùng thứ bao sập trắng. Mỗi ngày ăn 2 viên vào 2 bữa ăn sáng và tối, trẻ con mỗi lần ăn nửa viên nhai chậm với chén nước chè. Mỗi hộp giá 1p.00.

Thuộc Hồng-Khê số 47

Thuộc «Trắng Dương Kiên Tinh đại bổ thân Hồng-Khê» số 47 chế bằng Hoàng-hoa ngô-phiên, Hải-cẩu-thận, Yến-quảng, Sâm Nhung với các vị thuốc vừa bổ vừa ngon. Giúp cho sự giao hợp được theo ý muốn. Giúp cho người đương sự yếu, « bất lực », liệt-dương » được miễn nguyên, dễ thụ thai. Làm cho người vô tình lãnh đạm trở nên người đa tình vui vẻ. Sau khi dùng thuốc này 6 hay là 12 tiếng đồng hồ, có hiện quả hiển nhiên. Muốn chứng cho những lời nói trên đây, các ông các bà dùng thử một gói 0p.25, sẽ thấy phòng sự mạnh khỏe lâu bền gấp mấy lần khác và sau lại thấy tinh thần minh mẫn không một chút nhọc mệt. Thuốc này chuyên trị bổ thận, kiên tinh, sinh khí, chữa bệnh liệt dương, bệnh tinh mau xuất. Mỗi chai lớn giá 1p.00. Mỗi gói dùng được một ngày giá 0p.25.

Thuộc « Cai Hồng Khê »

Không chọn lần chất thuốc phiện (nhà Đoàn đã phân chất), nên ai cai cũng có thể bỏ hẳn được mỗi ngày hút một ống bạc thuốc phiện chỉ uống hết hai bao thuốc cai là đủ không phải hút nữa vẫn đi làm việc như thường, thuốc viên 0p.50 một hộp, thuốc nước 1p.00 một chai. Thuốc này mỗi gói 1p.00, nghiên năng hết 5p.00, 3p.00 là bỏ hẳn được, nếu sai nhỡ, xin trả lại tiền gấp đôi.

Thuộc phong tình Hồng Khê

Giúp tiếp mà buộc ngang trời! Thuốc Hồng-Khê chữa những người lẳng lơ! Hai của Sâm truyền này, ngày nay quả thấy ứng nghiệm, vì bề nói đến ông-khê thì ai cũng nghĩ đến thuốc lãn và thuốc giang-mại; ai bị lãn không có mồi hay kinh niên uống thuốc lãn Hồng-Khê số 39, mỗi hộp 0p.60 cũng rồi nợ, ai bị bệnh giang-mại không có về thời kỳ thứ nhất, mồi hay đã nhập cốt rồi, uống thuốc giang-mại số 14 cũng khỏi rất nhanh, cách ăn đêm thông tại sinh dục (mỗi hộp giá 0p.60) nên khắp nơi dân địa cũng biết tiếng.

Nhà thuốc HỒNG-KHÊ 88. Phố Chợ Hôm (Route de Huế) — Hanoi

Xem mạch cho đon, bốc thuốc chén, và có hơn 100 môn thuốc hoàn, lãn, cao, gia truyền và kinh nghiệm, chế sẵn đóng hộp, đóng chai theo phương pháp Mỹ bán khắp cả nước Nam, bán sang cả Tây, Tàu, Ai-lan, Cao-mên, chữa đủ các bệnh nguy hiểm người lớn, trẻ con. Bệnh các thuốc lý có đơn chỉ rõ cách dùng và nơi có bán của, hết rồi li tiểu mà bệnh mau khỏi. Các thuốc của nhà Hồng-Khê dự Hội-chợ Hải-phòng năm 1937 được quan Toàn-quyền và quan Thống-sứ ban khen, các báo tây, nam tỏ lời khuyển khích, được thưởng « Bội tinh vàng » và được « Bằng cấp tài năng » tại Hội-chợ Huế. Kỳ đầu vào công nghệ, kỹ thuật tại Hội-chợ Hanoi 1938 được quan Thống-sứ ban khen và được thưởng « Bội tinh vàng ». Có hơn 2 cuốn sách thuốc: « Gia-dinh Y-đọc » và « Hoa-Nguyệt Chi-Mang ». khắp các nơi đều có Đại-lý, mua thuốc Hồng-Khê xin nhận kỹ giữa hiện Pháp 12 tay.